

Rome got'ju għits'ò aat'l'è

¹ Sì Paul aht'e, Zezì-Kri wegha eghàlaehda. Wecheekeeèdeè ehļi għa eyi's q' Nòhtsì wegodiù neżju dō ts'ò haehsì għa Nòhtsì sħejhchi hot'e. ² Idi whaà ekò Nòhtsì Nħatl'è k'e nakwen à oqqa nadqà gogħude t'ā Nòhtsì sū ġodi neżju dō ts'ò ade ha hadi jidu. ³⁻⁴ Eyi godi neżju sū Nòhtsì Weza wegho hot'e. Ededi sū duu nèk'e k'awocho Daviđ wets'iħx q-dqo hot'e, hanikò el-ajwo gots' q' naidà t'ā ļin Degai wedahxà Nòhtsì Weza hot'e wek' ċets'eezo q-ġagħidha. Eyi sū Zezì-Kri gots' q' K'awo hot'e. ⁵ Gots' q' K'awo sets' q'sonlw q' t'ā wecheekeeèdeè ehļi ha sħejhchi. Eyit' t'ā wedahxà duu nèk'e hazqo ts'ò dō eyi lu-le xà:aa Nòhtsì għiex ehkw i-ahodi xè gik' ċet t'ha gikaya taħbi ha hot'e. ⁶ Dō Zezì-Kri xè agu t'ha għa gikaya ettu sū naxxi sī għita dahkw'e hot'e.

⁷ Naxxi kògodeeè Rome nàahdée sū naxixi's q' eeħt h'è aħt'lu. Nòhtsì naxixi għonek t'eyi's q' wets' q' dō degħi aħħi għa naxixi kayaet tħalli hot'e. Nòhtsì-Gotà eyi's q' Zezì-Kri naxixi s-qoġi wwelè, eyi's q' naxixi sìgħà hò? agu il-leħha.

Paul kògodeeè Rome naetla ha niwq

⁸ T'akweļo dui haehsì ha dehwho: duu nèk'e dō hazqo ts'ò dō naxixha ehkw i-ahodi għo gogede t'ā Zezì-Kri wedahxà naxixha Senòhtsì masi weħ-ho hot'e. ⁹ T'aats' q' naxixha yaħbi Nòhtsì yeħek' ċeex q-ġadha. Sedzeè t'ā Nòhtsì wegha hò tħallu eghħàlaehda, eyi's q' Weza wegodiù neżju t'ā dō

hogħàgeehtq. ¹⁰ Naxits'ò ahde għa sìu k'qot'a Nøhtsì segha hò?qo ayele ha, eyi għa yahti.

¹¹ Siù naxeeħaqji ha dehwhaq dìi. Naxits'ò nèeħtla-juđe, Yedàyeh Nezju wets'q t'aslu naxixgħàejha ha, eyi wet' à nāahtsoo aahde ha. ¹² Hanġ-juđe eħżejt e'e gogħha ehkw'1-ahod i t' à elhni nātsoo ats'ele ha hot'e. ¹³ Sèot'ju, gojtloq naxits'ò kōta ħaż-żla ha dehwhaq jidde, hanikò du ts'ò segha wek'èj hōġi? - le wek'ēahs q ha dehwhaq. Dq Israel got'ju agu? - e - le sìu gitu dàni eghħala idà lan i naxixa eghħala ħaż-żla ha dehwhaq, hanġ-juđe Zezì għa naxxin i nātsoo anaxehle ha.

¹⁴ Greece got'ju agu? - e eyi ts' q Greece got'ju agu? - e - le sìu jidher għiex ħaż-żla ha hot'e. Dq Nøhtsì k'ègħezzo - le eyi ts' q dq Nøhtsì k'ègħezzo ehk' - e hogħàgeehtq ha hot'e. ¹⁵ Eyi ts' iħeqxa naxxi kōta Rome nāahd - e sìu sìu naxits' - aħħaż - ha dehwhaq, Nøhtsì wegħodju nezju t' à naxits'ò goħdeha dehwhaq.

¹⁶ Eyi godi nezju sìu weghaq jidher ħaż-żla niżżejj, Nøhtsì wen - awo - o nātso hot'e. Wet' à dq hazloq għiex ehkw'1-ahodju sìu edax - a - goleha hot'e. Eyi godi nezju sìu Israel got'ju t'akweļ - qo għiex - qo ajja, eyi ts' q dqi - e - le x - a - aa ededju si għiex - qo ajja hot'e. ¹⁷ Eyi godi nezju wet' à dàni Nøhtsì ehkw'1 agħo - qo sìu wek' - e - ts' - ee - z - qo ats' - et - j hot'e. Dq Nøhtsì għiex ehkw'1-ahodju zo t' à ehkw'1 aget - j hot'e. Du hanġi dek' - e - ħaż - ż - l - e t' à: "Dq ehkw'1 agħiġ - id - l - a sìu għiex ehkw'1-ahodju t' à welq whi - le ts' qo geeda ha hot'e," dek' - e - ħaż - ż - l - e.

Nøhtsì du nèk'e dqi ts'ò wek' - ċeħ - a

¹⁸ Nøhtsì, amni - yek' - ċeħ - a eghħala - edaa sìu yesini - yaeħti ha yak' - e għiex - qo wek' - e - ed - z - qo ayi - ġi - l - a hot'e. Dq ho - l - u hogeħtsi ts' iħeqxa Nøhtsì wek' - ċeħ - a t' à, ho - l - u k' - ċeħ - a nāgo - e - hkwa ha. Dq gin - a - wo - l - u t' à nā - o - wo

ehkw'ii k'èch'a eghàlageeda. **19** Nòhtsì wegho ayìi k'èhots'eezq ha sìi nàhotì-le gìniedì ha dìì-le hòt'e, Nòhtsì nàhotì-le gìniedì ha agòòlì ne t'à. **20** Nòhtsì dò ts'ò wègaat'ì-le kò, t'asìi wegha dìì-le elìi eyits'ò Nòhtsì elìi sìi dìi nèè hòèlì gots'ò dò gìniedì hòt'e. T'asìi hazqò whehtsì gighàeda weghàà welo whìle ts'ò t'asìi wegha dìì-le elìi sìi deghàà gìniedì hòt'e. Eyit'à "Wek'èts'eezq nìile," gedì ha dìì.

21 Nòhtsì k'èhogeezq kò gighàsqedì-le eyits'ò masì guhwho-le. Goguzq-le k'èè nànigedè agejà, eyits'ò gidzeè yìi togoott'l'oo lagòht'e. **22** Gots'ùzq edegeewò kò goguzq-le agejà. **23** Nòhtsì welo whìle ts'ò eniyyah deeè elìi sìi ts'ò yagehti-le agejà. Ededì t'asìi gèhtsìi sìi ts'ò yagehtiì agejà. Dò k'èè wègaat'ì lanìi, yat'a k'edèe lanìi, gócho lanìi, eyits'ò tits'aàdùi hòèlì lanìi ts'ò yagehtiì agejà.

24 Eyit'à Nòhtsì sìi goghàèhdì, whatsqò edinìlìi k'èè geeda ts'ò geèlìi agòòlì. Eyit'à hołlı k'èè ełek'alagedè t'à edezhìjì tsìgehwhì. **25** Nòhtsì wenàowoò ehkw'ii sìi nàwołlı xè ehdaglıwa, t'asìi hòèlì ts'ò yagehti xè gigha eghàlaeda. Nòhtsì ts'ò yagehti-le xè gigha eghàlaeda-le. Hanikò Nòhtsì sìi welo whìle ts'ò weghàsqedì ha hòt'e. Amen.

26 Haget'ì ts'ih2ò Nòhtsì goghàèhdì, nàwołlı k'èè ełeghageewì ts'ò geèlìi agòòlì. Ts'èko kò ededqò xè aget'ì-le agejà, ts'èko et'ìi elexè hołlı hogehtsì. **27** Eyi xéht'èè dözhìi edets'èkeè xè aget'ì-le agejà, dözhìi et'ìi elexè hołlı hogehtsì. Dözhìi hanì elexè hołlı hogehtsì k'èxa dìi daglıza hòt'e.

28 Eyits'ò Nòhtsì wek'èts'eezq xè wek'èats'ùt'ee sìi gigha wet'aa2à-le t'à, Nòhtsì sìi ginàowołlı k'èè geeda ts'ò geèlìi agòòlì, eyits'ò t'asìi dò gha

wets'æt'qo sìi gîghàlaeda t'à goghàèhdı. ²⁹ T'asìi hazqo wejii zo gûwqo agejà. Sìi egedi-le agejà eyits'qo sìi gîniħu. Sìi ts'ohogeedi, elààlegede, elets'qo nàyagehti, elegehqayageeza, eyits'qo hoħlu k'èè k'ehogeza. Elegħo nezju gogede-le, ³⁰ eħiżi jui gehts, Nòhts, dzagħiħwhaq, elek'adagede, xàhogedì xè edegħo xàdahoged; hoħlu hogehts għa nàowo l-ħadju gehts; edem q-eyits'qo edetà k'èaqgħit'e-le; ³¹ goguż-żo le, edeyatū k'ègedi-le, dō ts'qo għidzeġ għoħlu-le, eyits'qo sìi għinħaqħaqħt'e. ³² Nòhts, wenàwo oħekw'u k'èè ha njudé dō han i geedaa sìi elāġġude ha hot'e. Eyi nàowo k'ègħeq żo kò jħla han i eghħalageeda, eyits'qo dō han i hoħlu hogehts sìi ghox sīgħà agedi.

2

Nòhts, ehkw'i dō sinjiyaehти

¹ Eyit' à, wek' ēts'eez q-le, dahdi ha dii hot'e. Dàni dō eyiù-le għisiniyaahha sìi eyi weghħàà edesiniyaahha hot'e, naxx dō eyiù-le għisiniyaahha sìi hotu għixek'h e'e eghħalaha hot'e t'à. ² Dō han i hoħlu hogehts sìi Nòhts, għosiniyaehти hot'e, nàowo ehkw'u zo k'èè għosiniyaehти ha wek' ēts'eez hot'e. ³ Naxx ekki dō aaħħe sìi dō eyiù-le għixek'h e'e hoħlu hoaħħt sìi għisiniyaahha njudé Nòhts, naxx siniyaehти ha-le daw-haq nì? ⁴ Nòhts, naxx is'qo wedzeżże nezju, eyits'qo naxx ix-xe ts'ewħiżu niwqqo sìi naxx iħha wet' aħħar -le nì? Nòhts, han i naxx is'qo wedzeżże nezju sìi wek' ēahs q-le nì? Edek' eahħlu ha naxx iħħiħha t'à naxx is'qo wedzeżże nezja hot'e.

⁵ Hanikò naxx kwà nàtso xè naxidze ġe t'à edek' eahħlu -le t'à, Nòhts, naxx is'qo wek' ēch'a

aahħà hot'e. Nòhtsì edenàowoò ehkw'ii k'èè dōsiniyaehħi-dzeqè k'e n̄idè, deżoqò hoila anaxedle ha hot'e. ⁶ Nòhtsì sì “dō hazqo dàni eghàlagħiġdà k'èè gosiniyaehħi ha hot'e,” dek'eħħtl'è. ⁷ Dō t'aats'qo Nòhtsì għa nezju k'ehogeżaa sì għixx eniyyah hò?ha, Nòhtsì gogħo sīgħà aniwq ha, eyits'q welq whilie ts'q geeda għa aget'l hot'e. Hanii dō sì Nòhtsì welq whilie ts'q geedaà agole ha hot'e. ⁸ Hanikò dō edeqhqo zq nànigedèe sì, nàowo ehkw'ii għiġha wede xè nàwoħol k'èè geedaa sì Nòhtsì gots'qo sì wek'ēch'a xè dagħiżza agole ha. ⁹ Dō hazqo hoħi hogeħtsju sì għiġha hoila xè hotl'ò dagħiżza ha hot'e. Israel got'ju hoħi hogeħtsju sì dagħiżza ha, eyits'q dō eyi-le xàraa si hoħi hogeħtsi k'ċexa dagħiżza ha hot'e. ¹⁰ Hanikò dō hazqo nezju kexogeżaa sì Nòhtsì gogħo sīgħà aniwq ha, għixx eniyyah hò?qo agole ha, eyits'q għixx ts'ewħiżji hò?qo ayele ha. Israel got'ju nezju kexogeżaa sì għiġha hanu ha eyits'q dō eyi-le xàraa, nezju k'ehogeżaa sì eyi si għixx hanu hò?ha. ¹¹ Nòhtsì sì dō jidde xàraa zq ts'q nezju aniwq niile.

¹² Dō eyi-le xàraa sì Moses wenàowoò għiġħot' q-le kò hoħi hogħeħtsju k'ċexa għidhoħla ha. Eyits'q Israel got'ju Moses wenàowoò k'egħżeqqo sì eyi nàowo għaġġa għisiniyaetħi ha hot'e. ¹³ Dō eyi nàowo egeħekw' q-zo t'ā, Nòhtsì nadqaq ehkw'ii agħiżt'e niile, hanikò eyi nàowo k'èaqiżt'e zq n̄idè ehkw'ii agħiżt'e k'èè Nòhtsì gosiniyaehħi ha hot'e. ¹⁴ (Ehkw'ii t'ā, dō eyi-le xàraa sì Moses wenàowoò għiġħot' q-le kò ededj whatsqo edin i dahxha nàowodee k'èè ehkw'ii k'ehogeżha hot'e. Nàowodee għiġi q-le kò edin t'ā edegħha nàowo għiġi. ¹⁵ Dàni nàowo k'èè geeda ha sì għidzeeb yu wheq q hot'e. Eyi t'ā xàe għidzeeb et'i t'ā nànigedè eyits'q

edek'e nìdahogeezà hot'e, ekq-le eghàlagudà nìdè eyits'q ehkw'i eghàlagudà nìdè ededzeè yìlì gik'eezq hot'e.) ¹⁶ Eyt'a Nòhtsì dò-siniyaehtí-dzèq k'e nìdè dò ayìlì nàgeehzì eyits'q ededzeè t'à dàgùwòq sì Nòhtsì, Zezi-Kri wet'òq gosinlyaehtí ha hot'e. Dii godi nezìlì t'à gohdee sìl hotìlì wek'èq agode ha hot'e.

Israel got'jì eyits'q Moses wenàowoò

¹⁷ Ekò naxì Israel got'jì ats'jìt'e dahdì xè Moses wenàowoò k'èq aahda t'à naxigha t'asagòht'e-le dahwhò nì? Nòhtsì wets'q dò aaht'e dahwhò t'à xàdahoahdì ha nì? ¹⁸ Moses wenàowoò t'à hoghanaxeehtò jìlè t'à, Nòhtsì ayìlì niwò eyits'q ayìlì nezìlì sìl wek'eahsò dahwhò nì? ¹⁹ Dò gidaà goilee sìl k'egiahzìlì aaht'e dahwhò eyits'q dò gixè togoòtl'òo sìl gigha ek'aèk'q laaht'e dahwhò nì? ²⁰ Moses wenàowoò ehkw'ìl hotìlì wek'èts'eezq t'à, dò t'asìlì k'ègéezq-le sìl nezìlì hoghàgits'eehtò dahwhò nì? ²¹ Ekò naxì dò eyiì-le hoghàglahtò nìdè dànighò hoghàdeahtó-le? Ets'eezì k'èch'a goahde nìdè dànít'ì naxì èhkì aahzì? ²² Dò elexè hohkì hogehtsì ha-le dahdì nìdè dànighò naxì èhkì haah'tì? Nòhtsìlì hòèlìlì nìahkì-le nìdè, dànighò gits'q yahtu-kò gots'q aahzì? ²³ Naxì Moses wenàowoò k'èahsò ghò xàdahoahdì nìdè dànighò eyi nàowo k'èahdì-le? Nàowo k'èahdì-le ts'ihzò Nòhtsì k'èch'a aaht'ì hot'e. ²⁴ Nòhtsì Nìhtl'è k'e dii hanì dek'eehtl'è: "Naxits'ihzò dò eyiì-le xàzaa Nòhtsì wìlìzì tsìgehwì hot'e," dek'eehtl'è.

²⁵ Naxì Israel got'jì yàahkìlì sìl Moses wenàowoò k'èq naxikwò nàt'ì hot'e, hanìkò Moses wenàowoò

k'èaht'e-le nìdè naxìkwò nàt'àa sìù naxıgha wet'àaザà-le at'ì hot'e. Naxìkwò nàt'à-le dòqò laaht'e lanì. [26](#) Dò Moses wenàowoò k'èè gíkwò nàt'à-le kò eyı nàowo k'èagüt'e nìdè gíkwò nàt'àa k'èè gutà ha hot'e. [27](#) Dò wekwò nàt'à-le kò Moses wenàowoò k'èit'ee sìù naxı Israel got'ìì yàahlıì sìù naxisiniyagehti ha hot'e. Moses wenàowoò naxıgha enıght'l'è k'e dek'eèhtl'è eyıts'q naxìkwò nàat'a kò ılaà Moses wenàowoò k'èaht'e niile, eyıt' à nàowo-nàahzhì-dòqò aaht'e.

[28](#) Dò Moses wenàowoò k'èè wekwò nàt' à zö t' à Israel got'ìì wedeèdlıì elı niile, eyıts'q hanı gokwò nàt' à nìdè gozhiì zö gha niile. [29](#) Hanı niile! Dò wedzeè t' à Israel got'ìì wedeèdlıì elı nìdè, eyıts'q Yedayeh Nezıì t' à dö wedzeè k'e nàweet' à lanı nìdè, ehkw'ı nàweat'a hot'e. Nàowo dek'eèhtl'è k'èè nàweat'a zö t' à Israel got'ìì wedeèdlıì elı niile. Dò Yedayeh Nezıì t' à wedzeè nàt' à nìdè Nòhtsı yeghö sìghà adı ha hot'e, eyı sìù dö yeghö sìghà adı nahk'e nezı hot'e.

3

Nòhtsı edeyatiù k'èdì hot'e

[1](#) Eyıt' à Israel got'ìì gülüì sìù ayıha eyı gıgha wet'àaザà hot'e? Eyıts'q gíkwò nàt' àa sìù ayıha eyı gıgha wet'àaザà hot'e? [2](#) Eyı gıgha sìù wet'àaザà hot'e! Nòhtsı weyatıù wedeèdlıì k'ègedì ha gıghöt'q sìù dezqö gıgha wet'àaザà hot'e.

[3](#) Ekò Israel got'ìì mòhdcaa gıgha ehkw'ı-ahodı-le ts'ıhızı Nòhtsı ayı dàyele ha gòhdıì sìù edeyatiù k'èdì ha-le nì? [4](#) İle, hanı ha honaèdi niile! Dò hazqö hogets'ı noqò kò Nòhtsı sìù t'aats'qö ehkw'ı gode hot'e. Dıı hanı dek'eèhtl'è,

“Gojde nıdè, ehkw'i zq xàyaqıhti dø hazqo yek'eezq ha, eyits'q t'asì wesiniyanehti nıdè t'aats'qo neyatiù k'èè agot'i hot'e,” dek'eéhtl'e.

⁵ Ehkw'i-le eghàlats'eeda nıdè Nòhtsì wexè ehkw'i hòzqo sìlì dø ts'ò dezqo nezjì wègoèht'ì hot'e. Eyi ghø dàts'edì welì? Nòhtsì nàgoehkwa nıdè gots'q ehkw'i-le eghàlaeda at'ì dahwhø nì? (Hanì daæehke nıdè dø goqzo-le laehsì.) ⁶ Hanì honàedì niile! Nòhtsì ehkw'i-le eghàlaeda at'ì nıdè, dànì Nòhtsì dø hazqo gosinìyaehtí welì? ⁷ Dø diu hadí ha sònì, “Hołlı nàowoò k'èè ehda ts'ihzø Nòhtsì ehkw'i godee sìlì dezqo dø gik'eezq nıdè, dø dezqo gighàsqedì ha. Hanì hòzq nıdè, dànìghø ullaà hołlı-hohtsì-dqo k'èè sesinìyaetì ha?” hadí ha sònì. ⁸ Dø ts'ò diu hagedì ha lanì, “Nàowołlı k'èè ts'udà, hanì-ıdè wet'ì t'asìlì nezjì hagode ha,” gedì ha lanì. Dø mòhdcaa hogets'i t'à hats'edì gògedì, hanikò amì hanì dø hoghàehtqo sìlì wek'èxa hoila agedle ha edegha geèhnø hot'e.

Dø ehkw'i edaa gòhłi-le

⁹ Eyit'ì edeghø dàts'edì welì? Dø eyilì-le xàraa sìlì gınahk'e ts'ıllì nì? Hanì honàedì niile! Israel got'ı eyits'q dø eyilì-le xàraa hazqo elèht'eè hołlı gik'e whela, hot'a hats'edì jle. ¹⁰ Nòhtsì Nıhtl'è k'e diu hanì dek'eéhtl'e,

“Dø wuzì ehkw'i edaa gòhłi niile, dø hanu jle kò gòhłi niile. ¹¹ Dø wuzì Nòhtsì wenàwoò nledì gòhłi-le, eyits'q dø wuzì Nòhtsì k'èhoezq ha niwq-le. ¹² Dø hazqo Nòhtsì ts'qo agejà, dø hazqo nàowo wet'aa?à-le k'èè geedaà agejà. Dø jle kò ehkw'i eghàlaedaa gòhłi-le, dø hanu gots'ih?à ha diù.”

13 “Yati juu ḥo giwà ts'qo xàewì, eyits'qo t'aats'qo dō ghqyagee?à.” “Gòochò nàèdilìi lagüt'e, yati t'ā dō elààgehde ha gùwqo.”

14 “Nàdahogee?à eyits'qo t'aats'qo yatjuu t'ā dō k'eèyageetl.”

15 “Dō hagedu sìi dō elààgehde gha nàgeghò,

16 t'aats'qo t'asìi wedlhogehtsì xè hoìla hogehtsì,

17 eyits'qo dàni dō elexè ts'èwhìi geedaa sìi gik'eezqole.”

18 “Nòhtsì k'èagüt'e ha gùwqo-le eyits'qo git's'aejl-le,” dek'eéhtl'è hot'e.

19 Moses wenàowoò k'e ayìi dek'eéhtl'èe sìi dō got'l'aà geèhkw'ee sìi gigha dek'eéhtl'è hot'e. Hanìjdè dō wùzìi “Wek'èehsø-le,” gedì ha diì, eyits'qo diì nèk'e dō hazqo dàni gùndàa k'èè Nòhtsì gosinìyaehți ha hot'e. **20** Dō wùzìi Moses wenàowoò deghàà k'èdì ha diì, eyit'ā dō wùzìi ehkw'i eda k'èè Nòhtsì yesinìyaehți ha nùle. Hanìkò Moses wenàowoò ts'ihqo hoìli hots'ehtsì noqo wek'ëts'eezqo ats'ejà.

Gogha ehkw'i-ahodu zo t'ā Nòhtsì wegħa ehkw'i ats'ut'e

21 Hanìkò diì sìi Moses wenàowoò wedę dàni Nòhtsì ehkw'i agohżiìi sìi wek'ëts'eezqo agòòlā hot'e. Moses wenħħtł'è eyits'qo nakwenào?qo għinħtł'è k'e eyi ghø gogħiide jle. **22** Amiù Zezì-Kri yegħha ehkw'i adiù sìi Nòhtsì ehkw'i ayehżi hot'e. Israel got'ju eyits'qo dō eyiù-le xà?aa hazqo għiġha el-eħħt'e ħot'e, għiġha nàwo eħadju għoħħi-le. **23** Dō hazqo hoħi hogħehtsì hot'e. Nòhtsì dàni wexxè eniyyah xè degħi weħħoħ?qo sìi ts'qo nīwà ts'eħħkw'e hot'e, **24** hanìkò Nòhtsì wesqoniwq ts'ihqo t'asìi k'èxa-le ehkw'iìi agòòlā. Zezì-Kri wet'qo Nòhtsì

edaxàgole. ²⁵ Nòhtsì sìù Zezì gohołjì k'èxa elaàwì ha goghàyúhtì hot'e. Zezì gohołjì k'èxa wedoò xàłtłì gogha ehkw'1-ahodi nıdē gohołjì goghø nahoezhe ha hot'e. Nòhtsì hanì eghàlajdàa sìù weghàà dànì wexè ehkw'1 ats'ede ha sìù wek'ëts'eezø gha ayìllà hot'e. Inèè sìù gots'ò ts'èwhjì nıwø jle t'à hołjì hots'ehtsì k'èxa ekòet'iì nàgołhkwa-le jle. ²⁶ Dànì wexè ehkw'1 ats'ede ha sìù diù wek'ëts'eezø ha t'à hanì eghàlajdàa hot'e. Eyt'à ehkw'1 diù hanì dø siniyaehți ha hot'e: amìù Zezì yegha ehkw'1 adıù sìù ehkw'1 k'èè ayele ha hot'e.

²⁷ Eyt'à dànì edeghø xàdahots'edì welì? Xàdahots'edì ha honàedi niile! Ayìù nàowo t'à ehkw'ìì ats'ejà ts'edì welì? Moses wenàowoò k'ëts'edì t'à ehkw'1 goità ts'edì ha nì? Jle ne, hanikò Zezì gogha ehkw'1 adı t'à ehkw'1 ts'eedaa k'èè goità ha hot'e. ²⁸ Diù hanì gogha ehkw'1-ahodi hot'e: Dø wegha ehkw'1-ahodi t'à ehkw'1 awìidlà hot'e. Moses wenàowoò k'èè eda t'à ehkw'ìì ade ha niile. ²⁹ Nòhtsì sìù Israel got'ù gogha zo Nòhtsì elı nì? Asìì dø eyili-le xàzaa, ededì sì gogha Nòhtsì elı nì? Hężę, Nòhtsì jle zo gòhłì ts'ihżq, dø eyili-le xàzaa ededì sì gogha Nòhtsì elı hot'e. ³⁰ Israel got'ù gíkwò nàt'àa giłlı sìù Zezì gígha ehkw'1-ahodi t'à ehkw'ìì agole ha hot'e, eyits'q dø eyili-le xàzaa gíkwò nàt'à-le sìù ededì sì Zezì gígha ehkw'1-ahodi t'à ehkw'1 geedaa k'èè agole ha hot'e. ³¹ Eyt'à Zezì gogha ehkw'1-ahodi ts'ihżq Moses wenàowoò wet'azzà-le ade ha nì? Jle, hanì ha honàedi niile! Moses wenàowoò jlaà gogha ehkw'1 hot'e eyits'q dø ts'q hats'edì hot'e.

Abraham wegha ehkw'i-ahodi t'à Nòhtsì ehkw'i edaa k'èè yuhtà

¹ Eyit' à hanì hò? q njdè gocho Abraham wegho dàts'edì lì? Nòhtsì k'èè dò ehkw'i ts'jilij sì ghø ayin k'èhoèhzà? ² Abraham nezjì eghàlaçdà k'èxa ehkw'i awiidlà njdè yegħo xàdahodì ha dii-le ilè. Hanikò Nòhtsì nadaqà edegħo xàdahodì ha dii. ³ Nòhtsì Njħtħl'è k'e du hanì dek'eħħtl'è: "Abraham Nòhtsì yegħha ehkw'i adi ts'ih? q, ehkw'i edaa k'èè wittà ayjilà," dek'eħħtl'è.

⁴ Dò eghàlaeda njdè wek'èxa wets' àeedì hot'e. Eghàlaeda k'èxa sqombba weghòzhaa sì ekki weghòzha niile, hanikò eyi sqombba k'èxa eghàlaçda t'à weghòzha hot'e. ⁵ Hanikò Nòhtsì gogħa ehkw'i adi njdè gogħha hanì niile. Dò wejji sì Nòhtsì ehkw'i ayehżi wegha ehkw'i-ahodi njdè, ehkw'i edaa k'èè wittà ha. Nezjì eghħalats'eeda k'èxa ehkw'i ts'eedaa k'èè goitā edet's'edì ha dii. ⁶ K' àowoch David eyi xehħ-e è xayaqħti ilè. Dò yek'èxa eghħalajda-le kò, Nòhtsì ehkw'i edaa k'èè yuhtàa sì wexè sighà hot'e hadi ilè. David duu hanì enju'l'è jle:

⁷ "Nòhtsì dò weħo lji yegħo nahoelee sì wexè sighà hot'e, ho lji hò ħeħtsi sì Nòhtsì yenadì ha niile.

⁸ Eyits' q Nòhtsì dò weħo lji k'èxa yesiniya eħħtl-le sì wexè sighà hot'e," dek'eħħtl'è.

⁹ K' àowoch David amu ghø eetħ-l'è-adi? Dò gikwò nàt' àa għilu sì ededj zq għixx ċiġħi sħaqha ha nì? Hanile-ġidde dò gikwò nàt' à- le sì ededj sì għixx ċiġħi sħaqha hò? q ha nì? Abraham wegho duu hats'edì ilè, Nòhtsì yegħha ehkw'i adi t'à Nòhtsì ehkw'i edaa k'èè yuhtà, ts'edì ilè. ¹⁰ Nòhtsì Abraham ehkw'i edaa k'èè yuhtà ekò asjji hòt'a wekkwò nàat'a ilè? Ille, wekkwò

nàat'a kwe Nòhtsì ehkw'ı edaa k'èè yuühtà jlè. 11 Eyı tl'axqò k'qöt'a Abraham wekwò nàat'a hot'e. Abraham wegħha ehkw'ı-ahodi t'à wekwò nàat'a hot'e. Eyits'q Nòhtsì ehkw'ı edaa k'èè yuühtàa sì wekwò nàat'a weghàà wek'èhoedqo għa adlā hot'e. Hanikò wekwò nàat'a kwe-t'ì Nòhtsì ehkw'ı edaa k'èè yuühtà jlè. Hanì ts'ihx q dō għikwò nàt'ā-le kò għiġha ehkw'ı-ahodju sì Abraham hazqo gogħa gotà eli lanì hot'e. Hanì-żid Nòhtsì sì eyi dō hazqo ehkw'ı geedaa k'èè goiħta hot'e. 12 Eyits'q Moses wenàwoò k'èè għikwò nàt'āa sì ededju sì gogħha gotà eli hot'e. Għikwò nàat'a zq t'à gotà eli niile, hanikò Nòhtsì għiġha ehkw'ı-ahodi t'à gotà eli hot'e, Abraham nàat'a kwe hanì wegħha ehkw'ı-ahodi jlè k'èè.

13 Nòhtsì du hadi jlè, Abraham, weza eyiits'q wets'ihx-q-dqo għilu sì du nèk'e k'āhogedè agoleha, għohdi jlè. Moses wenàwoò k'èaqiżt'e t'à għixx hagħodeha, għohdi niile, hanikò għiġha ehkw'ı-ahodi t'à ehkw'ı geedaa k'èè goiħta ts'ihx q għixx hagħodeha, għohdi. 14 Dō Moses wenàwoò k'èè geedaa zq du nèe għiġhaelha njiż Nòhtsì edeyati gogħà? qo eyiits'q gogħha ehkw'ı-ahodju gogħha wet'āazzha niile. 15 Moses wenàwoò k'èats'ut'e-le njiż Nòhtsì nàgoehkwa ha hot'e. Hanikò eyi nàowo għohli-le njiż Nòhtsì nàgoehkwa ha niile, eyi nàowo k'èch'a hots'eħtsi-le t'à.

16 Eyit'ā Nòhtsì gogħha ehkw'ı adi njiż Nòhtsì ayi għiġħà? ha du sì gogħoet'a ha hot'e. Nòhtsì għoq għiġi k'wesqen iż-żgħix ts'ihx q għiġħi k'awha hot'e, eyiits'q dō hazqo Abraham wets'ihx-q-dqo agħiż-ee sì hanġ għixx hò? ha hot'e. Hanikò dō Moses wenàwoò għiġħot'q zq għa niile, Abraham k'èè Nòhtsì għiġha ehkw'ı-ahodju sì ededju sì għiġha hot'e. Eyit'ā

Abraham hazqo gogha gotà eli hot'e. ¹⁷ Dii hanì dek'eèhtl'è k'èè, "Dq hazqo xà?aa gha gotà nèwhihtsì hot'e," dek'eèhtl'è. Nòhtsì sì dø eñajdëe nagidà agohzi, eyits'q dø t'asli gülü-le sì git'àa?aa agohzi hot'e. Ededì Abraham gha ehkw'i adì t'à gotà eli ayìllà hot'e.

¹⁸ Chekhoa wets'q ha wegha ahxe while kò, Abraham Nòhtsì dàyèhdì jlèe sì wegha ehkw'i-ahodì. Eyit'è dø lq xà?aa gha gotà whelì. Nòhtsì dii hayèhdì jlèe, "Nets'ih?o-dq gülü sì whò laàtlø lagut'e ha," yèhdì jlèe sì wek'èè agòjà. ¹⁹ K'ahdzø jlèakw'eènø weghoò jlèe, eyi xè sì qhdah whelì eyits'q wets'èkeè Sarah sì ts'qoko whelì t'à chekhoa wets'q ha dii, hotiì yek'èezø, hanikò edinì nàtso ayìllwhø. ²⁰ Nòhtsì yets'q dàni eghàlaeda ha di jlèe sì ghø winì nàtso-le ajà-le, hanikò Nòhtsì ts'q denahk'e wegha ehkw'i-ahodìì ajà, eyit'è Nòhtsì ghàsøedi. ²¹ Nòhtsì dàni yati whehtsì sì yek'èè eghàlaeda ha wegha dii-le, hotiì yek'èezø hot'e. ²² Abraham Nòhtsì yegha ehkw'i adì t'à "Nòhtsì dø ehkw'i geedaa k'èè yuhtà." ²³ Dii yati "Nòhtsì dø ehkw'i edaa k'èè yuhtà" sì, Abraham wegha zø hanì dek'eèhtl'è niile, ²⁴ hanikò goxì sì gogha hanì dek'eèhtl'è hot'e. Nòhtsì, Zezi-Kri naìdà ayìllàa sì gogha ehkw'i adì nìdè, goxì sì ehkw'i ts'eedaa k'èè goità ha hot'e. ²⁵ Zezi gohoñì k'èxa eñajwo awìildà hot'e, eyits'q gogha naìdà. Eyi ts'ih?o Nòhtsì gha ehkw'i ts'eedaa k'èè goità hot'e.

5

Zezi wets'ih?o goinà

¹ Eyit'à gogha ehkw'1-ahodi ts'ihzò ehkw'1 agòidlà, eyits'q gots'ò K'àowo Zezi-Kri wets'ihzò Nòhtsì wexè ts'èwhjì ts'eeda. ² Zezi-Kri wedahxà eyits'q goxì gogha ehkw'1-ahodi t'à Nòhtsì edesoniwòq goghàl?qo sìù diù wet'à ts'eeda. Nòhtsì wexè eniyah t'à welq while ts'ò ts'eeda ha goghàhòl?qo t'à sìù goinà hot'e. ³ Eyi zq weghqo goinà niile, hanikò goxè hoila t'à dats'uzza nìdè weghqo goinà hot'e. Dats'uzza nìdè wet'à denahk'e goinì nàtso at'ì wek'ëts'eezq, ⁴ eyits'q goinì nàtso ats'uhwòq nìdè ayìì gogha ehkw'1-ahodì sìù k'èè ts'eeda ats'et'ì, eyits'q ayìì gogha ehkw'1-ahodi k'èè ts'eeda nìdè Nòhtsì ayìì godawheh?qo sìù goghqet'a ha wek'ëts'eezq. ⁵ Eyi gogha ehkw'1-ahodi nìdè gotl'ahk'e agode ha niile. Nòhtsì Yedàyeh Nezzi godzeè yìì nàdè ha goghàhòl?qo t'à sìù goghqoneètqo sìù wek'ëts'eezqo agòqlà.

⁶ Dìì weniahdì welì: Nòhtsì wegha ehkw'1 nèhòkw'o ekò, jlaà edets'ats'edì ha diì ekìyeè k'e Zezi-Kri dò wejuu gha elajwo hot'e. ⁷ Dò ehkw'1 edaa sìù dò yegha elàawì ha gòhkì lani-le hot'e, hanikò dò nezzi sìù dò yegha elàawì ha tahkò. ⁸ Hanikò Nòhtsì sìù goghqoneètqo t'à dìì hanì gogha eghàlajdà: Jlaà hoññ-hots'ehtsü-dqo ats'ut'e kò Zezi-Kri gogha elajwo jle.

⁹ Zezi wedoò dahxà ehkw'1 agòidlà. Ehkw'1 agòidlà zqò-le, Zezi wexè ts'eeda t'à Nòhtsì nàgoehkwa ch'ì edaxàts'eedè ha hot'e. ¹⁰ Jlaà Nòhtsì wek'ech'a ts'eeda ekò weza gogha elajwo t'à Nòhtsì wexè ts'èwhjì ts'eedaà agòqlà. Nòhtsì wexè ts'èwhjì ts'eeda agòidlà zqò-le, diù Zezi wexè ts'eeda t'à denahk'e edaxàgole ha hot'e. ¹¹ Eyits'q

gots'ò K'àowo Zezi-Kri wet'òò gogho nahoazha ne t'à, Nòhtsì wexè ts'èwhìjì ts'eeda ghø goinà hot'e.

Adò wets'ihrò elaàts'edeè ats'ejà, hanìkò Zezi-Kri wets'ihrò ts'eedaà ats'ejà

¹² Dq jħè wehoħġi t'à dui nèk'e hoħġi kēħoqōwo wek'ëts'eezq hot'e. Hoħġi ts'ihṛò eyi dq elajwo, eyits'q dq hazqoħ hoħġi hogehtsì ts'ihṛò wexeh't'eè elààgede ha hot'e. ¹³ Eyit'a Moses wenàowoò gogħoza kwe, hoħġi dui nèk'e wheqo jle. Hanikò eyi nàowo għoħġi-le nqdè, hoħġi hots'ēhtsū sì gots'ò nawiutà ha-le jle. ¹⁴ Hanikò Adò dui nèk'e nàjwo gots'q, Moses īdà gots'ò dq hazqoħ elààgede jle. Adò Nòhtsì nàowoò nàżżi k'ċċe nàowo nàgħiżżejj-le kò, għits'ò hagħoġja. Eyits'q Adò Zezi jħaà njiitla ha jle sì yexeh't'eè lan i hot'e, jħah dq lq għa t'akweljò agħiġt'e.

¹⁵ Hanikò Nòhtsì ayi gogħàl?q qoħ sì eyits'q dàn i hoħġi dui nèk'e ts'ò ajàa sì xeh't'eè niile. Dq jħaet'ee zq wehoħġi ts'ihṛò dq lq elajdè, hanikò Nòhtsì wesqoniwq t'à eyi nahk'e t'asni dee gogħha hayiżi: dq jle għits'ò ayiżi, eyi dq wesqoniwq t'à dq lq għoħġi għiġaq nahoazha; eyi dq sì Zezi-Kri hot'e. ¹⁶ Eyits'q dui haħħis ha deħħwħo: Nòhtsì wet'ā edaxàts'eedée gogħayiż?q qoħ sì dq jle wehoħġi ts'ihṛò dq għits'ò dànàħħowoo sì xeh't'eè niile. Dq jle hoħġi hoħeħtsi t'à dq hazqoħ għisiniyaet tħix-xe hoila agħiżid, hanikò dq hoħġi lq hogehtsì tħallx qoħ Nòhtsì wet'ā edaxàts'eedée gogħayiż?q qoħ sì t'à ehkw'i anagħiżid. ¹⁷ Eyit'a dq jle hoħġi hoħeħtsi ts'ihṛò dq hazqoħ elààgede ha jle. Nòhtsì eyi nahk'e t'asni dee gogħha hayiżi: Dq jle wet'òò Nòhtsì edesqoniwq denahk'e gogħayeqxa ha eyits'q dq hazqoħ wexè geedaa sì ehkw'i geedaa k'ċċe gutta ha hot'e. Eyi dq sì Zezi-Kri hot'e.

18 Eyit'à dō ɻlè hołłi hòèhtsì ts'ih?ò dō hazqò hoila agiidlà, eyi xèht'eè lanì dō ɻlè ehkw'i eghàlajda t'à dō hazqò giholli gigho nahoazhaà agiidlà, eyits'q welo while ts'ò geedaà agedle ha. **19** Dō ɻlè Nòhtsì k'èaqt'è-le ts'ih?ò dō ɻo hołłi-hogehtsü-dqò gülü agiidlà, eyits'q eyi lanì dō ɻlè Nòhtsì k'èaqt'è ts'ih?ò dō ɻo ehkw'iì agedle ha.

20 Dō deʔòqò hołłi hogehtsü wek'èhoedzq gha Moses wenàowoò goghòt'q ɻlè. Dō deʔòqò hołłi hogehtsì nìdè Nòhtsì denahk'e gots'q sóniwqò ajà. **21** Hanì hò?ò t'à hołłi ts'ih?ò dō elàagede ɻlè, hanikò Nòhtsì gots'q sóniwqò t'à ehkw'i geedaa k'èè gutà agole ha, eyits'q Zezi-Kri wet'qò welo while ts'ò geedaà agole ha.

6

Hołłi ts'ò elàäts'iidè, hanikò Zezi-Kri wets'ih?ò ts'eeda hot'e

1 Hanì hò?ò nìdè dàts'edì welì? Nòhtsì deʔòqò gots'q sóniwqò t'à k'èdaà hołłi hots'ehtsì ha nì? **2** Hanì ha honàedi nùle! Goxì hołłi hots'ehtsì ts'ò elàäts'iidè gha goità hot'e. Eyit'à dànì k'èdaà hołłi hots'ehtsì welì? **3** Goxì hazqò Zezi-Kri wuzì t'à gok'ètaìdzqò sì wexè elàäts'iidè lats'ejà hot'e, eyi wek'èahsò-le nì? **4** Gok'ètaìdzqò ekò wexè elàäts'iidè lats'ejà ɻlè eyits'q wexè gokw'qò nìtqò lats'ejà ɻlè. Hanikò Nòhtsì-Gotà eniyyah hot'e sì Zezi-Kri naidà ayìllà hot'e, eyits'q goxì sì eladì k'èè ts'eeda ats'ede ha.

5 Wexè elàäts'ede k'èè goità nìdè, wexèht'eè nats'ìdà k'èè goità ha hot'e. **6** Inèq dō dàhòt'ù ts'ülèe

sìù Zezì-Kri xè dechjet'aa k'e wediùtsò hot'e. Hanì-
jdè gonìlù sìù wediholè adle ha, eyits'q hołlù gots'q
k'åhowo ha-le. ⁷ Amìù hanì elajwoo sìù hołlù-nàowoò
yets'q k'åhowo-le awììdlà hot'e.

⁸ Eyit'à Zezì-Kri wexè elàats'jjidè nìdè wexè
ts'eeda ha sìù gogha ehkw'i-ahodi hot'e. ⁹ Zezì-Kri
elajwo gots'q naidà wek'ëts'eezq hot'e, k'achì elàawì
hołlù ha niile. Elàats'ewu sìù k'achì yets'q k'åhowo
hołlù ha niile. ¹⁰ Elajwo ekò, gohołlù k'ëxa llàà zq
elajwì ha hot'e. Hanikò diù edaa sìù Nòhtsì gha eda
hot'e.

¹¹ Eyi xèht'eè naxì si hołlù ts'q elaaahde k'ëè
ededaàniyahdè. Hanikò Zezì-Kri wet'q Nòhtsì gha
aahda k'ëè ededaàniyahdè. ¹² Eyit'à naxinlù t'anìwò
k'ëè aahda-le. Naxizhjì elàawì ha sìù hołlù yets'q
k'åowo welè-le. ¹³ Naxizhjì wlızì t'à hołlù hoahtsì-
le, wet' à hołlù k'ëè k'ehoahza-le. Hanikò dò elajdée
gots'q naidà laah't'e lanì naxizhjì hazqò t'à Nòhtsì
ghàdeahtè, eyits'q naxizhjì t'à Nòhtsì gha ehkw'i
egħàlaahda. ¹⁴ K'achì hołlù naxits'q k'åhowo welè-
le, Moses wenàowoò tl'a dahkw'e niile t'à, hanikò
Nòhtsì wesoniwò tl'a dahkw'e hot'e.

Ehkw'i ts'eedaa nàowo sìù gogha k'åowo hot'e

¹⁵ Goxè hagqòt'e nìdè, dàts'ejà li? Nàowo tl'a
ts'eèhw'e-le hanikò Nòhtsì wesoniwò tl'a ts'eèhw'e
t'à k'èdaà hołlù hots'ehtsì ha ni? Hanì ha honàedi
niile! ¹⁶ Dò naxits'q k'åhowo ha weghàdeahtè nìdè
wek'ëaht'e ha hot'e, wek'ëhoahsò-le ni? Hołlù dah-
whqò sìù naxits'q k'åhowo nìdè wet' à elaaahde ha.
Hanikò Nòhtsì k'ëaht'e nìdè wet' à ehkw'i aahda
ha hot'e. ¹⁷ Hołlù naxinì ts'q k'åhowo k'ëè zq
egħàlaahda llè, hanikò godi nezzi hogħànaxeetq

ekò hotiù naxidzeè t'à wek'èaht'e dahwhqò aahjà, eyi gha Nòhtsì masì wets'ùhwhqò hot'e. ¹⁸ Hołlı naxits'ò k'àowo-le anaxiidlà; naxinì hołlı niwqò sìi wek'èaht'e ha naxidaèt'è-le ajà. Ehkw'ı ts'eedaa nàowo sìi naxits'ò k'àowo ajà.

¹⁹ Naxinì nàtso-le t'à, nezjì weniahdì ha k'èè hogħàanaxeehtq. Naxizħiżżejj t'à hołlı hoahtsì ɻle. Naxinì hołlı niwqò sìi wek'èaht'e ɻle, eyit'à denahk'e hołlı hoahtsì ɻle. Hanikò dìi sìi naxizħiżżejj t'à ehkw'ı eghàalaahda, hanì-żidè degai k'èè aahda ha. ²⁰ Ihaà hołlı naxits'ò k'àowo ekò naxinì hołlı niwq k'èè zq aahda ɻle. Ehkw'ı ts'eedaa nàowo naxits'ò k'àowo-le ɻle, eyi sìi wek'èaht'e ha dìi ɻle. ²¹ Ayiù weghàalaahda ɻlee sìi dìi wegho jizzhaahħi hot'e. Hołlı hħoħahtsì t'à naxixha sīgħà hò? nìle. Eyi hołlı wets'ihħoħe eħlaats'ede hot'e. ²² Hanikò dìi sìi hołlı naxits'ò k'àowo-le ajà, eyits'ò Nòhtsì naxits'ò k'àowoħo aahjà. Hanì goxè hò? nìdè degai ts'illijiet ats'ede ha, eyits'ò welo while ts'ò ts'eedaa agole ha. ²³ Hołlı hots'eħtsì k'èxa eħlaats'ede hot'e. Hanikò gots'ò K'àowo Zezì-Kri wet'òq Nòhtsì welo while ts'ò ts'eedaa agħoġġa hot'e.

7

Moses wenàowoò ts'ò eħlaats'ùdè, hanikò Yedayeh Nezjü wets'ihħoħ ts'eeda hot'e

¹ Sèot'ju, naxi sìi Moses wenàowoò wek'èahsq hot'e. Dq dui nèk'e geeda gots'ò eyi nàowo git's'ò k'àowo hot'e, wek'èahsq-le nì? ² Ekli-hò wedaħanits'uidè: Moses wenàowoò k'èè ts'èko wedqoħ eda gots'ò wedqoħ xèjle zq lanì hot'e, hanikò wedqoħ elajwo nìdè wet'ā hots'eħħi nàowoħo wegha ità-le

ajà. ³ Eyit'à ɿlaà wedqò eda et'iì døzhì eyiì-le xè honòqdza-jdè hołłì k'èè eghàlajdà hot'e. Hanikò wedqò elajwo tl'axqò dø eyiì-le xè honòqdza nìdè hołłì k'èè eghàlaeda niile.

⁴ Eyit'à sèot'lì, Zezi elajwo ts'ih2ò Moses wenàowoò ts'ò elaahdè k'èè naxiutà. Hani-jdè eyiì-le wets'ø aaht'e ha, Zezi-Kri gogha naidà wets'ø aaht'e ha, eyit'à Nòhtsì wñi k'èè aahda ha hot'e.

⁵ Goñìłłì gots'ø k'åhowo ekò, Moses wenàowoò weghø ets'iìkw'o t'à gonìłłì yek'èch'a eghàlaeda ha niwo. Eyits'ø gozhiì t'à hołłì hots'èhtsìì, gonìłłì k'èè eghàlat'seeda jlèe sìì wet'à elàats'ede jlè. ⁶ Hanikò dìì sìì eyi nàowo ts'ò elàats'iidè k'èè goità t'à eyi nàowo gots'ø k'åhowo-le ajà. Eyit'à Yedàyeh Nezìì wenàowoò gòò t'à ts'eedaà ats'ejà, Moses wenàowoò wezqà dek'eèhtl'èe sìì wek'èè ts'eeda-le ats'ejà.

Moses wenàowoò t'à hołłì k'èts'eezqò ats'et'iì

⁷ Eyit'à Moses wenàowoò ghø dàts'edì welì? Eyi nàowo hołłì nì ɻ'e? Hani niile! Ayìì hołłì ne sìì wek'èehsø ha-le jlè, hanikò eyi nàowo zø weghàà wek'èehsø ahjà. “Dø t'asìì wets'ø sìì weahwhø ha-le,” dek'eèhtl'èe-le nìdè, dø eyiì-le wets'ø t'asìì ts'ììwø nìdè ehkw'i niile, eyi deghàà wek'èehsø ha-le jlè. ⁸ Hanikò eyi nàowo wek'èch'a aht'lì ha segha hò?øqò adlà hot'e. T'asìì ɿ sets'ø-le sìì sinìłłì t'à weghaehwìì ahjà. Nàowo gòhłłì-le nìdè hołłì nàowoò whìle ha jlè. ⁹ Moses wenàowoò ghø eèhkw'o kwe ehda jlè, hanikò eyi nàowo seghòt'ø ts'øet'iì hołłì hohtsì ha dehwhøqò ahjà, eyits'ø elaihwho lahjà. ¹⁰ Eyi nàowo et'iì wet'à ts'eeda ha hot'e jlèe, hanikò wet'à elàats'ede wek'èhoèhzà.

11 Eyí nàowo wek'èch'a aht'í ha segha hò?qò adlà t'à sìnlílì seghoyaà?q eyits'q wek'èch'a ahjà. Eyí nàowo wets'ih?q hołlı elaihwhoò asjìllà. **12** Moses wenàowoò hazqò degai hot'e eyits'q nàowodeè sì degai, ehkw'i xé nezì hot'e, wek'ëts'eezq.

13 Eyit'à eyí nàowo nezì sì elaihwhoò asjìllà nì? Hanì honàedi nìle! Eyí nàowo nezì wet'qò gohołlı sì wejìlì hot'e wenits'eedì ats'et'í, eyits'q nàowo nezì wek'ëts'eezqò ats'et'í nìdè hołlı elàats'edeè agoh?j hot'e. Eyit'à nàowodeè weghàà gohołlı sì wejìlì hot'e wenits'eedì.

14 Moses wenàowoò sì degai-deè hot'e wek'ëts'eezq, hanikò goxì sì degai-deè ats'ut'e nìle, hołlı gots'q k'åhowo t'à. **15** Dàht'ù-aht'ù sì deghàà weniehdì nìle. Ayìlì dàhkì ha dehwhqò sì k'èè eghàlaehda-le, hanikò ayìlì wedzaehwhqò sì eyí weghàlaehda. **16** Eyit'à ayìlì dàhkì ha dehwhqò kò weghàlaehda nìdè eyí nàowo nezì hot'e nqò dehwhqò aht'í. **17** Eyí weghàà xàè sì aht'í-le wek'èehsq, hanikò hołlı seyìlì whe?qò sì hołlı k'èè eghàlaehdaà aseh?i. **18** T'asì nezì wjìzì sets'q-èli nìle wek'èehsq, sìne hazqò hołlı zò hot'e. Ayìlì nezì sì weghàlaehda ha dehwhqò, hanikò t'asì nezì weghàlaehda ha segha dìlì hot'e. **19** T'asì nezì weghàlaehda ha dehwhqò sì weghàlaehda-le. Nàowołlı k'èè eghàlaehda ha-le dehwhqò kò k'èdaà nàowołlı k'alahwho. **20** Sì hahwhqò-le kò haht'í nìdè, sì xàè aht'í nìle, hanikò hołlı seyìlì whe?qò sì eyí at'í hot'e.

21 Eyit'à dii hanì sexè hò?q: Nàowo nezì eghàlaehda ha dehwhqò kò nàowołlı sedaèht'è. **22** Sedzeè t'à Nòhtsì wenàowoò degai ghø sìnà

hot'e, ²³ hanìkò nàowołù sezhìjì yì eghàlaedaa sìù nàowo nezjì sedzeeè yì wħeqoq k'èch'a eghàlaeda wek'èehsø. Hołłu-nàowoò seyìlì eghàlaedaa sìù sets'ò k'àhowo t'à sedaàtq laaht'e. ²⁴ Eyit'a sìù sexè gots'eèdi hot'e! Dìù sezhìjì wet'à elaeħwhi ha sìù amìù yech'à edaxàsìjħtì li? ²⁵ Nòhtsì masì weehwhø, gots'ò K'àowo Zezì-Kri wet'òq edaxàseetè ha hot'e! Eyit'a sedzeeè yì Nòhtsì wenàowoò sets'ò k'àhowo hot'e, hanìkò sìnlìħu ts'ihħò hołłu-nàowoò sets'ò k'àhowo hot'e.

8

Yedàyeh Nezjì wets'ihħò ts'eeda hot'e

¹ Hanìkò amìù Zezì-Kri xè aget'ūlì sìù elààgede għa gisiniyaeti ha-le. ² Zezì-Kri wedahxà Yedàyeh Nezjì wet'à ts'eedaa sìù hołłu-nàowoò eyits'ò elààts'ewu nàowoò ch'à edaxàgoħtè hot'e. ³ Moses wenàowoò gots'ādi ha dìi, goinħi ts'ihħò gogħa nàtso-le ajà t'à. Hanìkò Nòhtsì gots'ādi hot'e. Xàe Edeza goxeh'teè hołłu-hoħtsu-dqoq k'èe wègaat'ūlì sìù goħoħli k'ċexa elàawī ha gots'ò ayiħiħ. Hanì hołłu-hoħeħtsu-dqoq giħoħli yesiniyaħħti hot'e. ⁴ Han-iż-żidè Moses wenàwoò k'èe t'aslu hazqoq deghħà ā ehkw'i hats'ele ha jleħ sìù hot'a godzeè yìl deghħà ā ajà. Dìù goinħi k'èe ts'eeda niile, Yedàyeh Nezjì wek'èe ts'eeda hot'e.

⁵ Dq edinħi k'èe geedaa sìù għinħi t'anġiwoq sìù k'èe għin nàtsoò adegħiħ. Hanìkò dq Yedàyeh Nezjì k'èe geedaa sìù Yedàyeh Nezjì dànġiwoq sìù k'èe għin nàtsoò adegħiħ. ⁶ Hoħħu-hoħtsu-dqoq edinħi t'à elàawī ha hot'e, hanìkò dq Yedàyeh Nezjì yinni ts'ò k'āowo sìù eda xè wexx-sighħa hot'e. ⁷ Gonħi k'èe sìù

Nòhtsì wek'èch'a hot'e. Nòhtsì nàowoò k'èt'e ha nìwò-le xè Nòhtsì nàowoò k'èt'e ha diì. ⁸ Dò gìnìlù gits'ò k'åhowoo sì Nòhtsì wìná hogehtsì ha diì.

⁹ Ekò naxì sì naxinìlù naxits'ò k'åhowo nìile, hanikò Nòhtsì wets'ò Ìnì naxits'ò-èlì nìdè Yedàyeh Nezìlù naxits'ò k'åowo hot'e. Amìì Zezi-Krì wets'ò Ìnì wets'ò-èlì-le nìdè Zezi-Krì wets'ò dò elì nìile. ¹⁰ Hanikò Zezi-Krì naxidzeè yìlì nàde nìdè, hołlù ts'ih?ò naxizhìlù elàjwo lanì, hanikò Nòhtsì gha ehkw'i anaxiüdlà ts'ih?ò naxits'ò ìnì eda hot'e. ¹¹ Nòhtsì ededì sì Zezi naìdà ayìjlà hot'e, eyits'ò edets'ò Yedàyeh Nezìlù t'à naxizhìlù elàade ha sì naìdà ayele ha, Yedàyeh Nezìlù naxidzeè yìlì nàde ne t'à.

¹² Eyit'à sèot'ù, Yedàyeh Nezìlù wek'èè ts'eeda ha hot'e, goniłù k'èè ts'eeda ha nìile. ¹³ Naxinìlù k'èè aahda nìdè elaaahde ha, hanikò Yedàyeh Nezìlù wedahxà naxizhìlù wets'ò hołlù-nàowoò elàjdè aahlà nìdè aahda ha, ¹⁴ amìì Nòhtsì wets'ò Ìnì gits'ò k'åhowoo sì Nòhtsì weza agüt'e t'à. ¹⁵ Ìnì naxits'ò ajàa sì naxinì dejì ha anaxiìllà nìile, hanikò Yedàyeh Nezìlù naxik'e ajà t'à Nòhtsì weza aahł hot'e. Yedàyeh Nezìlù wedahxà, "Abà, Setà," ts'edì hot'e. ¹⁶ Yedàyeh Nezìlù eyits'ò gots'ò ìnì jìlah, "Nòhtsì weza ats'ùt'e," gögedì. ¹⁷ Eyit'à Nòhtsì weza ats'ùt'e nìdè Nòhtsì-Gotà ayìlì edeza ghàyele ha sì goxì si goghàyele ha hot'e. Zezi-Krì wexè Nòhtsì weza ats'ùt'e nìdè Weza xè t'asìlì goghàyele ha hot'e. Zezi-Krì wexè dats'ùra nìdè goxì si wexè enìiyah dee goghàhòt'à ha hot'e.

Idaà nìdè goxè enìiyah hò?ò agode ha

¹⁸ Idaà nìhögwo-łdè Nòhtsì dànì enìiyah k'èè gots'ò eghàlaeda ha sì weghö nànìhwò nìdè, diì

dats'ūgaa sì segħha t'asì nūlè. ¹⁹ Dii nèe eyits'q t'asì hazqo wek'e hòèlju sì ɻadaà Nòhtsì weza għigo ċeħt iż-qedleha sì ts'q kaniġe ġejja hot'e. ²⁰ T'asìi hazqo hòèlju sì xex għoġġi eż-żebda, hanikò Nòhtsì sì han iġix ħaż-żgħad. ²¹ Hanikò ɻadaà nisdè Nòhtsì t'asìi hazqo tsixwi ch'ha edaxxayeleha hot'e. Nòhtsì weza aguġi'ee sì k'achlu hoħlu għoġġi tħalli k'awwa ha-le, t'asìi hazqo hòèlju sì għix ġewha ha eyits'q eniyyah xex sīgħa geeda ha.

²² Dii għoġġi tħalli k'achlu hoħġi wheħtsu sì dagħiżha hot'e, ts'ekko webebbia għoħġi ha t'ha hoġet sej-eyi lagħoħt'e wek'et'seez. ²³ T'asìi hòèlju zq han iġix ħaż-żgħad, goxu sì Yedàyeh Neżu hōt'a goġi eghħala eda ats'ut'ee sì godzeen t'ha hoġi tħalli. L-oħra Nòhtsì weza ts'illu ha għoħiċċi ha, eyits'q gozjhux deghħà edaxxazzha ha wekanits'eċ-ċa xex wek'enats'eċ-ċa. ²⁴ Eyi wekanits'eċ-ċa t'ha edaxxāgoazha hot'e. Ayi wekanits'eċ-ċa sì gogħha wègaat l-nidde k'achlu wek'enats'eċ-ċa ha nūlè, ayi wekanits'eċ-ċa sì hōt'a għogħi hot' q-ne t'ha. ²⁵ Hanikò t'asìi wekanits'eċ-ċa sìla jħalli għoġġi tħalli k'achlu hoħġi tħalli, ts'ewħiż żi wek'enats'eċ-ċa.

²⁶ Eyi xex-ħeġha nata's etso-le t'ha Yedàyeh Neżu għoġġi tħalli k'adni xex hoġi tħalli. Ayi għadha yats'eħtu ha sì deghħà wek'et'seez nūlè, hanikò Yedàyeh Neżu hoġi tħalli ladi xex gogħha yaħħi hot'e. Dàni hoġet see sì weħġha yati while hot'e. ²⁷ Nòhtsì godzeen k'eeż qo sì Yedàyeh Neżu win sì k'eeż qo hot'e. Yedàyeh Neżu sì Nòhtsì win k'eeġi Nòhtsì wets'q dqqi għadha yaħħi hot'e.

T'asìi wħażżeġ Nòhtsì ts'qoq agħolha ha nūlè

28 Dq Nòhtsì ghøneètqø sìù eyits'q wìnlì k'èè giìchìù sìù t'asìù hazqø t'à gixè sighà ayehzì wek'ëts'eezq hot'e. **29** Nòhtsì amìù weza gïlì ha nadaqà yek'èezqø sìù Zezì lagede ha nadaqà gòjhchì jlè. Eyit'à wechi lq gïta gots'q sìù Nòhtsì weza ededì denahk'e wet'aañàa elì hot'e. **30** Nòhtsì nadaqà dø weza gïlì ha gòjhchì jlèe sìù gokayahtì hot'e; dø gokayahtui sìù ehkw'ì agòqlà; eyits'q dø ehkw'ì agòqlàa sìù welø while ts'q gixè eniyah hò?qø agòqlà.

31 Eyit'à eyi wek'ëts'eezq nìdè weghø dàts'edì welì? Nòhtsì goxè hot'e nìdè amìù gok'èch'a at'ì welì? **32** Xàè Weza sìù edegha yek'èdì-le, hanìkò hazqø gogha elajwoò ayìllà. Hotiù gogha hanì eghàlajdà nìdè, t'asìù hazqø edeza ghàyìllaa sìù goxi sì ededzeè t'à goghàyele ha wek'ëts'eezq. **33** Nòhtsì dø gòjhchìù sìù ehkw'ìì agòqlà ne t'à dø wìzzìù gok'e nìdahoezà ha dìì. **34** Eyit'à amìù elààts'ehde gha gosinìyaehtí ha? Dø wìzzìù-le! Zezì-Krì gogha elajwo, gogha naidà, eyits'q dìì Nòhtsì gà nàgots'ehnèe wheda xè gok'edaedì hot'e. **35** Zezì-Krì goghøneètqø sìù amìù eyi ch'à jìak'aà agole ha? Dø wìzzìù-le! Gogha hoila nìdè, gogha hoezhì nìdè, dats'ìżra nìdè, bò while nìdè, gogha goht'q while nìdè, gogha hoejì nìdè, dø elààgòhde ha gïwø nìdè, asìì eyi hazqø t'à Zezì goghøneètqø ch'à agogele ha? Jlé ne! **36** Dìì hanì dek'eehtl'è:

"Dzé ghàà nets'ih?q elààts'ede ha lanì goxè hò?q, sahzòq elààgìlhwhi ha lanì gots'q nage?ra," dek'eehtl'è.

37 Goxè hanì k'ehokw'o kò, Zezì goghøneètqø sìù wets'ih?q goxi hot'a hots'eèhnø hot'e. **38** Nòhtsì goghøneètqø sìù t'asìù wìzzìù yech'à jìak'aà agole ha niile, hotiù wek'ëts'eezq. Elààts'edee, ts'eedaa,

ehk'èè ılaà goghoneètq ha hot'e. Yak'eet'ı̄ hanì-le-
 ıdè ıniñlı yet's'qò agole ha niile. Dìi dàni k'ehokw'oo,
 ıdaá dágode ha sì t'à wets'qò agole ha niile,
 eyits'q Nòhtsı dàni goghoneètq sì ch'à ıłak'aà
 agogele ha niile. ³⁹ Idòo yat'a k'åhogedèe, ızhì dèè
 got'l'a k'åhogedèe eyits'q Nòhtsı t'asìi hazqò whehtsı
 gots'q t'asìi wlızı sì Nòhtsı dàni goghoneètq ch'a
 ıłak'aà agogele ha dìi hot'e, gots'q K'åowo Zezi-Krı
 wets'ihzq.

9

Nòhtsı edinì k'èè gòjhchì hot'e

¹ Zezi-Krı wedahxà ehkw'ı gohde, naxits'q hots'i niile. Yedayeh Nezlı sıni ts'q k'åowo ne t'à, ayı segha ehkw'ı sì wek'èè naxits'q gohde ha: ² Israel got'ı̄ gıghq sì segha dìi, eyit'à sedzee nànütì. ³ Sı sexè hoila eyits'q Zezi-Krı wets'q qoseehdo k'èxa Israel got'ı̄ xàè sèot'ı agut'ee sì edaxàgude nıdè, sına ha hot'e. ⁴ Ededı sì xàè wets'q dö gılı ha eyits'q xàè weza gılı ha Nòhtsı gòjhchì hot'e. Eniyah t'à Gıñhtsı elı sì gık'eezqò agòqla, goxè nakenawhehtsı, Moses wenàowoò goghàıq, Nòhtsı ts'q yagehti ha Nòhtsıkò-gocho goghàıq, eyits'q edaxàgole ha edeyatiı goghàıq ıle. ⁵ Gıcho Abraham, Isaac, eyits'q Jacob gots'q dö gılı hot'e. Dıi nèk'e sèot'ı gıta gots'q Zezi-Krı wecho goılè hot'e. Zezi ededı t'asìi hazqò gha Nòhtsı elı sì welo while ts'q weghàsqt'seedı wele! Amen.

⁶ Nòhtsı weyatiı k'èè agòjà-le ts'ııwq nıdè ehkw'ı ats'ııwq niile. Israel wets'ihzq-dö gılı sì hazqò Israel got'ı̄ gha gutà niile. ⁷ Eyits'q Abraham wets'ihzq-dö gılı sì hazqò Abraham weza gha

gutà niile. Hanikò Nòhtsì Abraham xè yati whehtsì ekò dìi hadi jlè, “Isaac wets’ihòq-dòq ededì zò nets’ihòq-dòq gha gutà ha,” Nòhtsì Abraham ts’ò hadi jlè. ⁸ Eyit’à dìi hats’edì ha dìi-le, Abraham wets’ihòq-dòq hazoq Nòhtsì weza gha gutà niile, hanikò Nòhtsì chekoad Abraham ghàyele ha dìi sì eyi zò Abraham weza gha gutà ha hot'e. ⁹ Dìi hanì Nòhtsì Abraham xè yati whehtsì jlè, “Eyi nèhòkw’oo ahlà nùdè jo anahde ha, ekò-ídè Sarah wezaa gòhlì ha,” yèhdi jlè.

¹⁰ Eyi zòq-le, Rebekah weza gità jlè zò jlè, eyi sì gocho Isaac hot'e. ¹¹⁻¹² Giza elèchöökèa gigòhlì kwe, ehkw'i hogehtsì hanì-le-ídè ekò-le hogehtsì kwe-t’ì Nòhtsì Rebekah ts’ò dìi hadi jlè, “Gojde sìi gochi gha eghàlaeda ha,” yèhdi jlè. Eyi weghàà Nòhtsì dò ayìi hòèhtsì sìi weghàà dò ihchi niile wek’ëts’eezq, hanikò Nòhtsì edinì k’èè dò ihchi hot'e. ¹³ Eyit’à dìi hanì dek'eéhtl'è hot'e: “Jacob weghoneehtq hot'e, hanikò Esau segha wede,” dek'eéhtl'è.

¹⁴ Nòhtsì sìi ehkw'i k'ehoza-le ts’edì ha nì? Jlè, hats’edì ha honàedi niile! ¹⁵ Nòhtsì Moses ts’ò dìi hadi jlè,

“Amì ts’ò sòdehwòq ha sìi ts’ò sòdehwòq ha. Eyits’ò amì eteweéh?ì ha dehwòq sìi eteweéh?ì ha hot'e,”
yèhdi jlè.

¹⁶ Dò wñì k’èè hanì-le-ídè yek’èxa eghàlaqdà t’à edaxàweetè niile, hanikò Nòhtsì eteyeeè?ì t’à edaxàweetè hot'e. ¹⁷ Nòhtsì Njhtl'è k'e Nòhtsì Egypt gha k’àowocho ts’ò dìi hadi, dek'eéhtl'è: “Nì net’à t’asìi wñzìi segha dìi-le aht'e dò gik’eezq ha t’á dèe-ts’ò-k’àowo nèwhihtsì hot'e, eyits’ò nì net’à ayìi dàhké ha sìi wet’à dìi nék'e dò hazoq suzì nechàa

gehtsı ha,” dek’eèhtlè. ¹⁸ Eyit’à Nòhtsı amı eteeèzì ha nìwoqo sì eteeèzì hot’e, hanikò Nòhtsı do yek’èch’a at’l ha nìwoqo sì yek’èch’a at’l ayehzì hot’e.

¹⁹ Naxı sets’o du haahdı ha tahkò: “Hanı hò?o nìdè, dànigho Nòhtsı ɿlaà gok’e nìdahoezà? Nòhtsı haniwo nìdè do wuzzı yinnı k’èch’a ade ha du,” sèahdı ha tahkò. ²⁰ Hanikò ayilcho aaht’e dahwho t’à hanı Nòhtsı ts’o ek’èt’à goahde weli? “Ededı góèhtsı sì wek’èch’a gots’ede ha nı? ‘Dànigho du hanı sèwheqhtsı noqo?’ hats’edil dawets’eehke ha nı?” ²¹ Do ehtl’è t’à to ehtsı sì dànì awehle nìwoqo sì k’èè yehtsı hot’e. To mòhdaa dzo taàt’ee wet’àhot’l gha yehtsı eyits’o to mòhdaa wèdaat’l xè nàsıdeé wet’àhot’l gha yehtsı hot’e. Eyit’à do ehtl’è t’à to ehtsı sì ayil gha awehle nìwoqo sì wets’o hoèlı ne sònaà?

²² Eyi lanı Nòhtsı wexè hò?o hot’e. Nòhtsı do ts’o wek’èch’a gik’èezo ha, eyits’o dàni t’ası wegha dìile wexè hò?oqo sì do gik’èezo ha nìwo nìdè wets’o hoèlı hot’e. Whaà gots’o do xè wek’èch’a kò goxı ts’èwhjı nìwo ɿlè, hanikò godihhtsı ha nìwo nìdè ededı wets’o hoèlı hot’e. ²³ Nòhtsı do etegoèhzì sì dànì wexè eniyyah hò?oqo sì do gídzeel t’à gik’èezo ha nìwo t’à, whaà gots’o ts’èwhjı godanaèhzì ɿlè. Do gixı eniyyah hò?o ha sì nadaqı gòjhchı ɿlè. Nòhtsı hanı eghàlaeda ha wets’o hoèlı hot’e. ²⁴ Goxı kò gokayaçhti hot’e; Israel got’l zo gitı ts’o do agòòlàle, hanikò do eyil-le xàzaa ededı sì gitı gots’o do gokayaçhti hot’e. ²⁵ Nakwenào?oq Hosea wenjhtl’è k’e Nòhtsı du hadi ɿlè k’èè:

“Do sets’o agüt’e-le sì ‘sets’o do agüt’e,’ gèehzì ha eyits’o amı gighqneehto-le ɿlèe sì ‘do gighqneehto

agüt'e,' gèehsì ha," dek'eèhtl'è.

26 Eyits'q dui hanì dek'eèhtl'è:

"Nòhtsì edù nèk'e dò gots'q dui hadì, 'Sets'q dò aaht'e nùle,' gòhdì jlèe sì, eyi nèk'e et'uì, 'Nòhtsì Edaa weza agüt'e,' gòhdì ha," dek'eèhtl'è.

27 Nakwenào2qoq Isaiah Israel got'jì goghq hadiì ezeh jlè:

"Israel got'jì sìù lq ade ha. Tabàa ewaà dàtlqoq sì eyi laatlqoq agede ha. Lq geet'è kò, lq-lea zq edaxàdè ha. 28 Gots'q K'ào wo iwhqà edeyatiì k'èq eghàlaeda ha xè du nèk'e dò hazqò iwhqà nàgoehkwa ha," dek'eèhtl'è.

29 Inèè nakwenào2qoq Isaiah dàdiì sìù eyi lanì:

"Gots'q K'ào wo t'asìù wegħha dìl-le sìù gots'iħ?dòq-dòq goghàyula-le nüdè, għoet'l hazqò għidholè ha jlè. Kötä Sodom eyits'q kötä Gomorah dò għixx-dàgħojja sìù goxli goxex hagode ha jlè," Isaiah hadi, dek'eèhtl'è.

Israel got'jì għiġha ehkw'i-ahodi-le

30 Eyt' à ayiù awèts'edi? Dui awèts'edi hot'e: Dò Israel got'jì agüt'e-le kò, eyits'q Nòhtsì għa ehkw'i agüt'e għa hòtl'ò eghħàlagħu dà-le kò, għiġha ehkw'i-ahodi t'à Nòhtsì xè ehkw'i agüt'e eè agejjà.
31 Israel got'jì Moses wenàwoò t'à ehkw'iì agede ha hogħeħdzà, hanikò jlaà Nòhtsì għa ehkw'iì agede ha dìi. **32** Dànighq ehkw'iì agede ha dìi? Moses wenàwoò k'ègedi wet'qoq ehkw'iì agede ha għiwx q-jlè, hanikò Nòhtsì għiġha ehkw'i-ahodi-le t'à ehkw'iì agede ha dìi. "Kwe wek'edats'iitħàa" sìù wetege ġeħiġi lagejja. **33** Eyi kwe weghq dui hanì dek'eèhtl'è:

“Hotiù aàhkw'o, Jerusalem ekø kwe whe?qø ahlà, wet'à dø lq wetgeetl'i lagede ha, hanikò amì eyi kwe ghø wini natsoo sì iżhaelij awedle hqılı ha nüle,” dek'eèhtl'e.

10

¹ Sèot'ju, Israel got'ju edaxàgeedè gha sedzeè nànuñti, eyi għiex għażżeen yahti hot'e. ² Għiġaq du haehsxi ha: Ededzeè t'à Nòhtsji wlini k'èx eghàlageeda ha għiwwaq. Nòhtsji għaż-żorr k'ègħiex. ³ Dàn Nòhtsji ehkw'i agħoħ?ju sì għik'eezq-le, hanikò edek k'èx ehkw'i uż-żgħidha. ⁴ Zezì-Kri Moses wenàwo o deghha yegħàla q-didha hot'e. Hajja t'à dø għiex ehkw'i ahodju sì ehkw'i uż-żgħidha.

⁵ Eyi nàowo wet' à ts'eedaa t' à ehkw'i ats'et'ju sì Moses yegħaq pilt' ġie, “Dø eyi nàowo hazoqq yegħħala eda nħadde, yek'ixa eda ha hot'e,” hadi ġie.

⁶ Hanikò gogħa ehkw'i-ahodju t' à ehkw'i agħid lu nħadde, du hats'edha: “Amiż īd-o yak'e ts'ò adeha, (Zezì-Kri hodat's-eċċiha t' à)?” naxidzeè yiu haahdi lu, edet's'edha.

⁷ Eyits' q duu hats'edha: “Amiż ġużi għoqwa dèe yiu għoż-żà ts'ò adeha, (Zezì-Kri k'achlu naidha ats'ele għiex)?” haahdi lu, edet's'edha.

⁸ Hanikò Nòhtsji Nħħi t' à k'e duu hanu dek'eħħi t' à: “Nòhtsji hòt'a yati naxiġħa ħeq, ġie. Eyi yati sì naxiwa yiu wheż-żo, eyits' q naxidzeè yiu wheż-żo,” dek'eħħi t' à.

⁹ Naxiwa t' à, “Zezì għoq, K'āovo hot'e,” haahdi nħadde eyits' q Nòhtsji naidha ayjil-là sì naxidzeè t' à naxiġha ehkw'i-ahodju nħadde, edax-xanxeet ha hot'e.

10 Naxıdzeè t'à Nòhtsì naxıgha ehkw'ı adı nıdè, ehkw'ı anaxedle ha hot'e, eyits'q naxıwà t'à "Segha ehkw'ı-ahodı," dahdı nıdè Nòhtsì edaxàanaxeehte ha hot'e. **11** Nòhtsì Nıhtl'è k'e dıı hanı dek'eèhtl'è, "Amıı wegha ehkw'ı-ahodı sıı ayıı danaèh?ı sıı weghot'a ha hot'e," dek'eèhtl'è. **12** Israel got'ıı eyits'q dıı eyili-le xà?aa sıı Nòhtsì eladı gots'q eghàlaeda niile. Dıı hazqo elèht'e gots'q K'àowo elı hot'e, eyits'q dıı hazqo wegho gını natsoo sıı de?qo gixè sighà hò?o agoh?ı. **13** Dıı hanı dek'eèhtl'è, "Dıı hazqo gots'q K'àowo ghо gını natsoo sıı edaxàageedé ha hot'e," dek'eèhtl'è.

14 Hanıkò gıgha ehkw'ı-ahodı-le nıdè, dànì wegho gını natso ha weli? Eyits'q gots'q K'àowo ghо egıukw'o-le nıdè dànì gıgha ehkw'ı-ahodı weli? Eyits'q wegodiù t'à dıı gots'q gojde-le nıdè dànì egeèhkwo-weli? **15** Eyits'q gots'q K'àowo dıı gojhzà-le nıdè, dànì wegodiù nezıı t'à gots'q gogede weli? Dıı hanı dek'eèhtl'è: "Dıı godı nezıı gots'q nı?qo sıı wegho sıı goinà hot'e!" dek'eèhtl'è.

16 Hanıkò Israel got'ıı hazqo godı nezıı gıgha ehkw'ı-ahodı niile. Nakwenào?oqoq Isaiah dıı hadı jlè, "Sets'q K'àowo, amıı goyati gıgha ehkw'ı-ahodı?" hadı, dek'eèhtl'è. **17** Eyt'ıà godı nezıı ts'eèhkwo-q nıdè wet'ıà gogha ehkw'ı-ahodı ats'et'ı, eyits'q Zezi-Krı wegodiù nezıı ghо gogede t'à dıı yati egıukw'o hot'e. **18** Eyt'ıà Israel got'ıı godı nezıı egıukw'o nı? Hę?e, godı nezıı egıukw'o jlè. Eyi ghо dıı hanı dek'eèhtl'è,

"Dıı nèk'e dıı hazqo ts'q agejà t'à, eyı godı nezıı t'à dıı xè gogede jlè. Niwàaa nèk'e dıı ts'q godı nezıı negı?q jlè," dek'eèhtl'è.

19 Eyits'q Israel got'jì godi nezjì għiniedi-le ni? Hęqej,
godi nezjì għiniedi jle. Moses t'akweļqo yegħo du
hadi jle,

*"Naxi Israel got'jì aaht'ee sù dō t'asù għul-le
sù għiġaq ts'oxoahdi anaxehle ha. Dō Nōhtsì
wen-awwod k'ègeezq-le sù għiġaq naxik'èch'a anaxehle
ha," hadi, dek'eħħtl'è.*

20 Eyits'q nakwenāożqo Isaiaħ eyi ghq edèdaedl-le
xè du hadi xayajhti,

*"Dō seħagħi w-o le sù segogħi h? qo agħelha, eyits'q dō
seghaq dageehke-le sù sek'ègeezqo agħelha," hadi,
dek'eħħtl'è.*

21 Hanikò Israel got'jì gogħo du hadi,

*"Dō sek'èaqi t'-e-le eyits'q sek'èch'a eghħallageeda sù
t'aats'qo silà għiġaq," dek'eħħtl'è.*

11

Nōhtsì Israel got'jì mħħadaa edegħha għiġiċċi

1 Eyit' à Nōhtsì edets'q dō żgo ċeħħde ni? Jle ne!
Sì xàe Israel got'jì aħt'e, Abraham wets'ihx qo-
dqd qo aħt'e, eyits'q Benjamin wets'ihx qo-dqd qo aħt'e.

2 Nōhtsì amu weza għul ha nadaq yek'ēezqo sù
żgo ċeħħde ni. Nōhtsì Nħħtħi k'e nakwenāożqo
Elijah weghaq ayi, dek'eħħtl'è sù ghq nànlaħd. Elijah
Israel got'jì k'èch'a Nōhtsì ts'q xayajhti,
hadi, **3** "Sets'q K'ħaġġi, nets'q nakwenāożqo
ela ġaġġi, eyits'q kwe-ladà wek'e nets'q t'asù
k'eeq'qo sù nàgħiżżei. Nets'q nakwenāożqo għa sì
żo el-aħsegħi hħo-le, hanikò du sù el-aħsegħi hwi
ha hogħe ħażżeen, hadi. **4** Nōhtsì Elijah ts'q du hadi,
"Dō l-ħoħdi-lemi edegħha għiġi k'ēhdì hqot'e. Baal ts'q
nàgħiġi xè wets'q yagħiġti whi, " yēħdi. **5** Du

eyi lagòht'e, Nòhtsì wesònìwò ts'ihòq Israel got'ju mòhdcaa edegha gòjhchì t'à. ⁶ Wesònìwò ts'ihòq hanì gots'ò eghàlajdà nìdè, wegha nezju hots'èhtsì k'èxa agòjòlà nìle. Nezju hots'èhtsì k'èxa gòjhchì nìdè, Nòhtsì wesònìwò ts'ihòq gòjhchì ts'edì ha diì.

⁷ Eyi wegho dàts'edì welì? Israel got'ju t'asì gha hòtl'ò eghàlagjùdà sì eyi gighòt'q-le, hanikò dò eyiì-le Nòhtsì gòjhchì sì eyi gighòt'q hot'e. Dò gòjhchì-le sì gikwi nàtsoò agiìdlà. ⁸ Dii hanì gigho dek'eèhtl'è:

"Nòhtsì sì gídzee yì elààgjùdè lagòjòlà. Eyi ts'ihòq diù gots'ò ededaà t'à k'egeet'j-le eyits'q ededziuhkw'qò t'à egeèhkw'q-le," dek'eèhtl'è.

⁹ Eyits'q K'àowocho Davíd diì hadi dek'eèhtl'è:

"Ayù ghø shègezhee sì gigha ehdzodì welè, eyit'a ededì et'ù gik'èchìtlà ha. Wet'à dagùtà welè, eyits'q dànì eghàlagjùdà k'èxa dagjùra welè. ¹⁰ Gidaà goìle welè, hanì-ìdè k'egeet'j ha-le, eyits'q welò while ts'ò ginòkhw'qò whezòò awede," dek'eèhtl'è.

Dò Israel got'ju agüt'e-le sì kw'iħchju degai lagjùdlà

¹¹ Israel got'ju hodàgeètl'ì t'à k'achì negiìdè ha diì nì? Jle ne! Hanikò gihokju ts'ihòq Nòhtsì edaxàgolee wegodiù sì dò eyiì-le xàzaa gits'ò adlà. Hanì t'aa Nòhtsì sì Israel got'ju dò eyiì-le xàzaa ts'ò dagjùraà agòjòlà. ¹² Israel got'ju hoħlu hogèhtsì ts'ihòq diu nèk'e dò hazqò xàzaa gixè sìghà hòq hot'e. Diì hagòht'e nìdè, Israel got'ju hazqò Nòhtsì ts'ò agejà nìdè, dò eyiì-le sì denahk'e gixè eniyyah agode ha hot'e.

¹³ Naxi Israel got'ju aaht'e-le sì naxits'ò go-hde hot'e. Nòhtsì Israel got'ju agüt'e-le sì gits'ò sħħaż-żebha aht'e, eyit'a godi nezju gits'ò ahħe ha hòtl'ò

egħàlaehda hot'e. ¹⁴ Naxiġha eghàlaehda t'à edahx q-xàè sèot' i naxiġħo ts'ohogeedi u ageeh kien ha de-hwho, hanikò idha mōħdha edaxagħeeda u ageeh kien ha weli. ¹⁵ Nòhts i Israel got'ju żogħiġi geeda u agejja hot'e. Ekò Israel got'ju Nòhts i xè ts'ewħiġi geeda u agejja hot'e. ¹⁶ L-ġeżżejkha wets' q-mōħdha Nòhts i ghàts'ju dì sì degħi hot'e nisdè, l-ġeżżejkha hazqo degħi īhl ħot'e. Ts'i weghochiġi degħi hot'e nisdè, wekw'ihċiġi sì hazqo degħi hot'e.

¹⁷ Wekw'ihċiġi mōħdha dahċċiata, eyi ts' q-naxxi ts'i nez-że-le wekw'ihċiġi laaħt ee sì ts'i nez-żu wekw'ihċiġi ta anaxi idha laaħt e. Eyit' à dì sì ts'i nez-żu weghochiġi t'à dahshe lanik ħot'e. ¹⁸ Eyi kw'ihċiġi dahċċiata q-sì għinahk e ats'ju t'ee dahħħo t' à, edegħo xāda hoahdi - le. Haahdi nisdè dì wegho nàn lahd: Naxxi sì ts'i weghochiġi nātso o aahħħo niile, hanikò ts'i weghochiġi sì nātso o anaxi jidher ħot'e. ¹⁹ Eyit' à dì haahdi ha sən, "Wet-k'axo q-nislu hawn ha t' à ts'i wekw'ihċiġi dahċċiata hot'e," dahdi ha tħakk. ²⁰ Eyi sì ehkw' i t'ijiet e, Nòhts i għiġha ehkw' i adi - le t' à dahċċiata jidher. Naxxi Nòhts i naxiġha ehkw' i - ahodi t' à, eyi ts'i wets' q-kw'ihċiġi aħħi anaxi idha ħot'e. Eyit' à xāħo ahdi - le, hanikò edegħo dahji wele. ²¹ Nòhts i eyi ts'i xàè wets' q-kw'ihċiġi għiġha ehkw' i - ahodi - le k' - exha nāyuz - zhi nisdè, naxxi ayiha naxi k - ċed - le weli?

²² Eyit' à Nòhts i wegho nàn lahd; eded i sì wèhoed - le eyi ts' q-wedze ċe sən - iw. Dq għiġha ehkw' i - ahodi - le sì għiġi wed - ze ċe sən - iw, hanikò naxi ts' q-wedze ċe sən - iw hot'e. T'aats' q - qo wegho naxxin i-

nàtsoò aahwhq nìdè naxits'ò wedzeè sònìwò ha. Ekò haaht'e-le nìdè eyi kw'ihchìjì lanì naxik'uizhì ha hot'e. ²³ Israel got'ìì edinì ladji agìjlà nìdè eyits'ò Nòhtsì gigha ehkw'i-ahodiì agejà nìdè eyi ts'i k'e niagòwa ha, Nòhtsì sì k'achì ts'i k'e niagòwa ha wegha diì-le hot'e t'à. ²⁴ Naxì sì ts'i nezì-le gots'ò xàanaxiat'a gà ts'i nezì k'e ts'ò anaxììdlà hot'e, eyi wenaahdi-le sòò. Eyi ts'i xàè wekw'ihchìjì aaht'e niile kò, diù wek'e dahshe hot'e. Ekò eyi ts'i xàè wets'ò kw'ihchìjì dahchìatòò sì xàè wets'ò ts'i k'e ts'ò anagììdlà nìdè denahk'e nezì dehshe ha hot'e!

Israel got'ìì hazoqò edaxàgeedè ha

²⁵ Sèot'ìì, diù t'asìù enìiyah deziì whezoq sì wek'èahsò ha naxeehwhq. Hanì-ìdè xàhoahdì aahde ha niile. Israel got'ìì agüt'e-le gità gots'ò dò hazoqò edaxàgeedè gots'ò, Israel got'ìì gikwì dezhi ha. ²⁶ Eyi tl'axoqò Israel got'ìì hazoqò edaxàgeedè ha. Diù hanì dek'eéhtl'è k'èè:

"Edaxàgolee elü sì Jerusalem gots'ò nìtlà ha, Jacob wets'ih?òq-dqò sì hołì hogehtsì ch'à agole ha. ²⁷ Eyits'ò giholì gigho nahoeħle ha nìdè, gixè nakenahohtsì ha," dek'eéhtl'è.

²⁸ Naxixè sìghà hò?ò ha t'à godì nezì gigha wedé agìjlà eyits'ò Nòhtsì k'èch'a agüt'e. Hanikò Nòhtsì gocho Abraham, Isaac eyits'ò Jacob gòjhchì ts'ih?ò Israel got'ìì goghqneètò wek'ëts'eezQ. ²⁹ Nòhtsì sì t'asìù dò ghàyele, eyits'ò dò kayahti nìdè, edinì eladji ayehzi niile. ³⁰ Inèè naxì sì Nòhtsì k'èaht'e-le llè, hanikò Israel got'ìì Nòhtsì k'èagüt'e-le ts'ih?ò diù Nòhtsì naxits'ò wedzeè eteè?ì hot'e. ³¹ Eyt'a diù sì Israel got'ìì ededì sì Nòhtsì k'èagüt'e-le hot'e. Hanikò Nòhtsì naxits'ò wedzeè eteè?ì sì gigha

wègaat'lı ts'ıhəqö ededị sı gığha ehkw'1-ahodi agode ha, eyit'à Nòhtsı gots'ὸ wedzeè eteè?ı ha. ³² Dö hazoqö Nòhtsı k'èaglıt'e-le t'à, Nòhtsı gınılkı gits'ὸ k'àowoò agòqlà. Hani-ıdè dànì gots'ὸ wedzeè eteè?ı sı do hazoò gık'èezoò agole ha.

Nòhtsì weghàsots'eedi welè

³³ Nòhtsì siì gqoqzo xè t'asì hazqo k'èhoezq ts'lhqo
Nòhtsì gogha eniiyah hot'e!

Wini nits'eedi ha dii eyits'qo edji wetlii niyaasi si
wek'ets'eezo-le!

34 Dii hanì dek'eèhtł'è.

“Amì gots’ò K’àowo wìnì k’èhoezò? Amì dìi hanì eghàlaida yèhdì? Do wíuzìi-le!”

35 "Do Nòhtsqi ghà-t'aslı-yììqo t'à Nòhtsqi ek'et'a
yets'òzeehdì ha nì? Do wìuzìì-le!" dek'eéhlt'l'e.

36 Nòhtsi t'asì hazoò whehtsi, t'asì hazoò wets'ó hòt'e, eyits'ó t'asì hazoò wegha hòt'e. Welo while ts'ó weghàsots'eedi welè! Amen.

12

Gozhiì hazoò t'à Nòhtsì ghàdets'itè ha hot'e

1 Eyit'a sèot'lı, Nòhtsı etegoðəŋi wek'ëts'eezö net'à dui haehsji naxighqonàdaehtí: Naxızhji hazqoð t'à Nòhtsı ghàdeahté eyits'qo wegħa zo aahda. Degai k'èè aahda welè, Nòhtsı wini k'èè hoahtsı welè. Haaht'e nıdè Nòhtsı wegħa nezju k'echoahza ha hot'e. **2** Dui nèk'e dø dàni geedaa sìi gik'èè k'echoahza-le, hanikò naxinì eladju adla k'èè aahda. Hanì-ıdè Nòhtsı ayiù wini k'èè ne sìi deghàà wek'eahsqoð aahde ha. Nòhtsı ayiù wegħa nezju xè degai ne sìi, eyits'qo ayiù wegħa sìghà ne sìi wek'eahsoð aahde ha.

3 Nòhtsi wesònìwo seghòt'o wedahxà naxìts'o dìi haehsi: T'asìi deè ats'üt'e dahwho t'à de²qo edegho nàniahdè-le, hanikò ehkwı edegho nàniahdè. Nòhtsi naxini dànàghtsoò ayìllà k'èè edegho nàniahdè. **4** Goxi hazqo gozhìjı ùlè zo gôhlı hanikò wetso t'asìi lo gok'e whela hot'e. Eyi t'asìi gok'e whelaa sìi hazqo elèht'eè eghàlageeda niile. **5** Goxi Zezi-Kri wexè ats'üt'ee sìi goxè hagòht'e. Goxi lo ts'eet'eè ats'üt'e ko gozhìjı ùlè zo lani, eyitso eletso ats'üt'e. **6** Wesònìwo ts'ihıhı goxi hazqo t'asìi wet'à-ats'et'lı ha Nòhtsi goghàyılla hot'e. Do Yedàyeh Nezı dahanxà xayahti ha weghàhòt'o nìdè wıni dànàghtsoo sìi k'èè yet'awet'lı. **7** Do ts'adì ha weghàhòt'o nìdè yek'èè eghàlaidà. Do hoghàehto ha weghàhòt'o nìdè yek'èè eghàlaidà. **8** Do wıni nàtsoò ayele ha weghàhòt'o nìdè, yek'èè eghàlaidà. T'asìi t'à do ts'adì ha weghàhòt'o nìdè ededzeè t'à yek'èè eghàlaidà. K'ào wo elı ha weghàhòt'o nìdè yek'èè hotlıò eghàlaidà. Do ts'ò wedzeè eteeèı ha weghàhòt'o nìdè wıni xè yek'èè eghàlaidà.

Elegħqonets'eetto ha hot'e

9 Naxidzeè t'à do ghonahto. Hoħı-nàowoò sìi wedzaahwho, hanikò t'asìi ehkwı xè nezı sìi wedeahchi-le. **10** Elèot'lı lani naxidzeè t'à elegħqoniahto. Edenahk'e do eyiı-le git'ahoðà dahwho ha hot'e. **11** Naxini nàtso-le awede-le, hanikò gots'o K'ào wo wegħa hotlıò eghàlaahda. **12** Idaà naxixè sìghà hò?ha t'à naxini welıe, naxigha hoila nìdè wexè ts'ewħijı aahda eyitso t'aats'o yaahti. **13** Nòhtsi wetso do etegeetı sìi t'asìi t'à gits'āahdi. T'aats'o do għa eniżxanġio aahwho.

¹⁴ Dq danaxegjihzaa sì gigha yaahti; gits'ò hoila agode ha dahwhq-le hanikò gits'ò nezjì aahdi.

¹⁵ Dq ginà njdè, gixè naxinà welè. Dq ts'qogjuwq njdè gixè ts'qòdahwhq. ¹⁶ Ts'èwhjì elexè aahda. Xàhoahdì-le. Dq t'asù giljì-le sì gixè aaht'ì. Ginhak'e ats'ut'e dahwhq-le.

¹⁷ Dq naxits'ò hojiì eghàlageeda njdè ek'èt'à gits'ò hojiì eghàlaahda-le. Dq hazqò gigha ayìì ehkw'uì sì hotiì wek'èt' weghàlaahda. ¹⁸ Naxigha diì-le njdè, eyits'ò naxits'ò hoèlì njdè dø hazqò gixè ts'èwhjì aahda. ¹⁹ Seàgià, ek'èt'à dø gits'ò hojiì eghàlaahda-le. Nòhtsi ededì dø nàgoehkwa ha wets'ò hoèlìì aahle. Dìì hanì dek'eèhtl'è: "Sì sì dø ayìì dàgjulaa k'èxa hoila gighàhoeħza ha," gots'ò K'àowo hadi, dek'eèhtl'è. ²⁰ Hanikò duu haaht'ì ha hot'e:

"Dø naxits'ò xàni?aa sì bò ghaewi njdè t'asù weghàahdi, ti niwq njdè ti wàahdi. Haaht'ì njdè kòkwiì-dèk'òq wekwiì k'e nìahwha lanì ha," dek'eèhtl'è.

²¹ Nàowoħiħ naxidaet'è aahle-le, hanikò nezjì dø ts'ò k'echoahħza t'ā gìnàowoħiħ wedaħħħt'e.

13

K'aodèe gik'èats'ut'e ha hot'e

¹ Dø hazqò dèe-ts'ò-k'àowo k'èagħiżt'e ha hot'e. K'aodèe giljì sì ededahxà eghàlageeda niile, hanikò Nòhtsi dahxà eghàlageeda hot'e, Nòhtsi hanì hò?qo ayiħħla t'ā. ² Eyiħt'ā dø dèe-ts'ò-k'àowo k'èit'e-le njdè, Nòhtsi dø għa nàowo wheħtsjì sì k'èit'e niile. Amiħi hat'ji sì edesiniyahtiì at'ī hot'e. ³ Dø ehkw'i eghàlageedaa sì k'aodèe ts'agħejji niile, hanikò dø ekq-le eghàlageedaa sì, k'aodèe ts'agħejji

ha hot'e. Eyit'à k'aodèe ts'àahjì ha-le dahwhqo nìdè, ayìì ehkw'ii sìì weghàlaahda. Hanì-jdè k'aodèe güljì sìì naxigho nezjì agedì ha. ⁴ Naxits'ò nezjì eghàlageeda ha Nòhtsì gha eghàlageeda hot'e. Hanikò ekò-le eghàlaahda nìdè dahjì ha hot'e, k'aodèe güljì sìì gik'eaht'e-le k'èxa hoila anaxegele ha hot'e. Nòhtsì gha eghàlageeda hot'e, eyits'ò Nòhtsì dahxà dò wejìi sìì dagħiżza à agogele ha hot'e. ⁵ Eyit'à k'aodèe güljì sìì gik'eaht'e ha naxigha wet'āazà hot'e. Danaxegħiżha ha sònì dahwhqo zq t'à gik'eaht'e-le, hanikò naxidzeè t'à ehkw'i dahwhqo ts'ihx qik'eaht'e.

⁶ Nòhtsì gha eghàlageeda eyits'ò eyi la għiġha wheqo ne t'à dèe-ts'ò-k'āowo ts'ats'eehdì ha hot'e. ⁷ Eyit'à dò ts'ò naxinħt'lè għohħi nìdè naxinħt'lè naahħle. Dèe-ts'ò-k'āowo ts'ats'eehdì ts'oħok'e naxinħt'lè nìdè naxinħt'lè naahħle. Eyits'ò k'aodèe hazqo għits'ò nezjì naahħza xè għiġħa oħoħdi ha hò? nìdè, hanì għits'ò naahħza.

Dzə nàtsoo ts'ò hawwe

⁸ Naxinħt'lè għohħi welè-le. Enħħt'lè jħè zq t'aats'ò għoġi għiex hot'e. Eyi t'aats'ò naxinħt'lè eli ha hot'e, eyits'ò t'aats'ò wek'e eghàlaahda ha hot'e. Dò hazqo ghonjaħt q nìdè nàowo hazqo k'eaħħi hot'e. ⁹ Moses wets'ò nàowodee wek'eaħsqo hot'e: “Elexe hoħi hoaħtsi-le,” “Dq eħħħi-le,” “Aħħi-le,” “Dq t'asu wets'ò sìì weahħħoq-le,” eyits'ò nàowo eyi-le hazqo għa sìi duu nàowo jħè wegho ahodi hot'e: “Edeghonjaħt q lanì naxxeot i għiġonjaħt,” dek'eħħt'lè. ¹⁰ Dq għiġonjaħt q nìdè, għits'ò hoji u eghàlaahda ha niile.

Eyit'à eleghqnets'eètq nìdè Moses wenàowoò deghàà weghàlats'jjidà gha ità hot'e.

11 Dii nèk'e diì dàgot'ju sìù wek'eahsq ne t'à hanì elets'ò eghàlaahda. Hòt'a ts'iahwhi lanì ha nìhqow. Gots'ò K'àowo edaxàgole ha ts'ò whaà-le agòjà. T'akwełòjò gogha ehkw'i-ahodi gots'ò sìù diì hòt'a denahk'e wets'ò whaà-le agòjà. **12** To k'àhdzò wetehoòwo t'e, whaà-le-t'ìì goxè dzéh agode ha. Eyit'à to dø t'asìì wejìi k'alagedèe sìù wedè ats'ile, dzéh eghàlats'eeda gha edexè sìñihots'ìì?à ha hot'e. **13** Dzéh dø geeda lanì ehkw'i ts'eeda ha hot'e. Ts'edø xè ts'izò-hots'ee?à welè-le, gozhìì t'à ho?ìì k'alats'edèe welè-le, elets'ò nàyats'ehti welè-le, eyits'ò eleghq ts'ohots'eedi welè-le. **14** Hanìkò diì haahht'ìì: Gots'ò K'àowo Zezì-Krì wìnì k'èè aahda. Dànì gonìlìì k'èè k'ehots'e?aa sìù ghø nàniahdè-le.

14

Dø gìnì nàtso-le eyits'ò dø gìnì nàtso

1 Dø wìnì nàtso-le sìù wedè aahle-le, t'asìì wet'aa?à-le k'èxa wek'e nìdahoah?à-le. **2** Dø mòhdaa gìnì nàtso t'à t'asìì hazqò xà?aa ghø shègezhe ha gığha t'asanile, hanìkò dø mòhdaa gìnì nàtso-le t'à dèè gots'ò t'asìì dehshee zø ghø shègezhe. **3** Dø t'asìì hazqò xà?aa ghø shètìì sìù dø hanì nàowo gitò-le sìù gınahk'e dø nezju aht'e edeewø ha niile. Eyits'ò dø t'asìì hazqò xà?aa ghø shètìì-le sìù dø hat'ju sìù yesiniyaehти ha niile, Nòhtsì sìù eyi dø edeza elì gha yììhchì ne t'à. **4** Eyi dø wets'ò k'àowo anet'e niile t'à wesiniyaahти ha niile. Dø nezju elì, hanì-le-ıdè dø nezju-le elìì sìù wets'ò k'àowo wets'ò hoèli hot'e.

Gots'ò K'àowo dō nezju eliż ayele ha dìù-le t'à dō nezju eli k'èè wintà ha.

⁵ Dō jkè dzę̄e hazqo nahk'e dzę̄ jkè wegħha degħi hot'e. Hanikò dō eyiż-le wegħha dzę̄ hazqo elēht eè hot'e. Dō hazqo xàe għin t'ā dàni ehkw'i agħixw qed sū k'èè geeda ha hot'e. ⁶ Dō dzę̄ jkè wegħha denahk'e eli njudè, gots'ò K'àowo wina hoħtsi għa at'lu hot'e. Dō bò edèe sū Nħoħtsi ts'ò masi nivqo t'ā, gots'ò K'àowo wina hoħtsi għa at'lu hot'e. Eyits'q dō bò edè-le sū gots'ò K'àowo wina hoħtsi għa at'lu xex Nħoħtsi ts'ò masi nivqo hot'e. ⁷ Gota gots'q dō wjizzu edegħha zq eda nūl, eyits'q dō wjizzu edegħha zq eħlaaw nūl. ⁸ Ts'eeda njudè gots'ò K'àowo wegħha ts'eeda hot'e, eyits'q eħlaats'ewi njudè wegħha eħlaats'ewi hot'e. Eyit'ā ts'eedaa, ts'eeda-le ehk'èè t'aats'qo gots'ò K'àowo wets'q dō ats'ju t'hot'e.

⁹ Eyi għa Zezì-Krii eħla jwo eyits'q naċidà, eyit'ā dō geeda eyits'q dō eħla jidde gogħha k'àowo whel.

¹⁰ Eyit'ā dàniġħo naxxèot'lu għisiniyyahti? Eyits'q dàniġħo naxxèot'lu t'asni eliż-le k'èè wets'qo naahha? Goxji hazqo Nħoħtsi nadqaq nàt'seħha għad għosinnyat ha hot'e weda ġandha. ¹¹ Dui hanid dek' eħħetl' ħot'e:

"Gots'ò K'àowo du hadi, 'Xàe sużi dahxha du haħħsi hot'e, Dq̥ hazqo sets'ò nàgħo geħġi ha, eyits'q dō hazqo, Nħoħtsi aħt'e sègedi xex seghażaq qeedi ha hot'e, " dek' eħħetl' ħot'e."

¹² Eyit'ā dō hazqo Nħoħtsi ts'ò edegħha gogħedha ha hot'e.

¹³ Eyit'ā eħlesinnyat's eħħi wel-e le. Naxxèot'lu naxxit'ā hoħlu hogeħtsi ch'ha naxxin nàtsoò aahħwħo xex edek' ċeħħid. ¹⁴ Gots'ò K'àowo wexx ħaħda hot'e,

eyit'à wegho shèts'ezhee wuziù sì hołlı niile hotiù wek'eehsq hqt'e. Hanikò dø wegha wets'aet'q nıdè wegha hołlı hqt'e. ¹⁵ Aylı ghø shéahzhee sì wets'ihzq naxèot'ı ekq-le eghalaeda xè dażra nıdè, elegehonet'seetqo sì wek'ęę aahda niile. Zezi yegha elajwo hqt'e, eyit'à ayiì ghø shéahzhe ts'ihzq wedihohtsı-le. ¹⁶ T'asì naxigha nezü dawhhoq sì wet'à dø gha hołlı welè-le. ¹⁷ Nòhtsı wenàowoò sì dø shègezhee eyits'q t'asì gedø hanuì ghø niile, hanikò Yedayeh Nezü wedahxà ehkw'ı ts'eedaa, goxè sighà hòzqo eyits'q godzeè t'à goinàa, eyi ghø ahodı hqt'e. ¹⁸ Dø hanì Zezi gha geedaa sì Nòhtsı wiñi k'ęę aget'ı hqt'e, eyits'q dø sì gha nezü aget'ı hqt'e.

¹⁹ Eyit'à elexè ts'èwhıù ts'eedaa gha hòtl'o eghàlats'eeda welè, eyits'q eknì natso hots'ehtsı ha elets'ats'edi welè. ²⁰ Bò ghø shéahzhe ts'ihzq Nòhtsı dànì dø xè eghalaedaa sì wedihohtsı-le. Wegho shèts'ezhee hazqo nezı hqt'e, hanikò bò ghø shèts'ezhee sì wets'ihzq dø hołlı hohtsı nıdè eyi sì ehkw'ı niile. ²¹ Bò ghø shèts'ezhe-le, jieti ts'edø-le eyits'q t'asì wet'à naxèot'ı hołlı hohtsı ha sì k'alats'edè-le nıdè eyi denahk'e nezı hqt'e.

²² Eyit'à eyi wegho dànì naxigha ehkw'ı-ahodii sì naxı eyits'q Nòhtsı sì zq wek'eahsø welè. Amiù t'asì wegha ehkw'ı hqt'e sì k'ęę eda nıdè, wegha sighà hqt'e. Eyi dø sì edini k'ęch'a edesiniyahti niile. ²³ Hanikò amiù wegha hotiù-le kò ılaà yegho shèti nıdè eyi dø wesiniyaeti hqt'e, wegha ehkw'ı-ahodı k'ęę eda-le ts'ihzq. T'asì hazqo weghàlats'eeda sì gogha ehkw'ı-ahodı k'ęę-le nıdè eyi gogha hołlı hqt'e.

15

¹ Gox̄i eyi hanu ghø goinì nàtso n̄idè dø gìnì nàtso-le sìi gits'ats'edì ha hot'e, eyits'q̄ t'ats'uwø k'èè zø k'ehots'ez̄a ha niile. ² Gøet'l̄ ayì gigha sighthà sìi k'èè eghàlats'eeda xè gìnà agets'ele ha hot'e, hanì-ìdè gìnì nàtsoò agets'ele ha. ³ Zezì-Kr̄i ededì kò edegha sighthà k'ehoza-le jlè. Dui hanì weghø dek'eèhtl̄è: "Dø naxik'adageedè n̄idè, si sek'adageedè agedì hot'e," dek'eèhtl̄è. ⁴ Inèè whaa Nòhtsì Njhtl̄è k'e t'asìi hazqø dek'eèhtl̄èe sìi wet'a hoghàgoeto gha adlà hot'e. Ayì dek'eèhtl̄èe sìi wek'eyats'ehti n̄idè wet'a goinì nàtsoò ade ha hot'e eyits'q̄ edaxàts'eedè ha.

⁵ Zezì-Kr̄i wek'èè aahda t'à, Nòhtsì naxinì nàtsoo xè naxidzeè nàtsoò ayehøù sìi naxinì jlè zø layule. ⁶ Hanì-ìdè naxidzeè jlè t'à, eyits'q̄ naxiwà jlè t'à Nòhtsì, Zezì-Kr̄i Wetà, weghàsøahdi ha welì.

⁷ Dàni Zezì-Kr̄i dø naxiñwhø k'èè dø eñeahwhø, hanì-ìdè Nòhtsì weghàsøediì aweahzi hot'e. ⁸ Ehkw'i anaxèehsì, Nòhtsì weyatù ehkw'i dahxà Zezì-Kr̄i Israel got'ù gogha eghàlaedaa ajà. T'akwe whaà Nòhtsì edeyatiù gocho ghayuñqø jlèe sìi Zezì wek'èè hò?øò ayiñlà. ⁹ Hanì-ìdè Israel got'ù agut'e-le sìi Nòhtsì etegoòñì k'èxa gighàsøedi ha. Dui hanì dek'eèhtl̄è k'èè:

"Dø hazqø xà?aa git̄a neghàsøehdi ha. Sh̄i t'à neghø ehjì ha."

¹⁰ K'achì du hanì dek'eèhtl̄è,

"Naxì Israel got'ù aaht'e-le sìi, Nòhtsì wets'q̄ dø gixè naxinà welè."

¹¹ K'achì du hanì dek'eèhtl̄è,

“Naxī hazqō Israel got'ù̄ aaht'e-le sì̄, gots'ò̄ K'àowo weghàsqaħdi. Dq̄ hazqō xàzaa yàahħlu sì̄ gots'ò̄ K'àowo wets'ò̄ aahjì,” dek'eēhtl'è.

¹² Eyits'ò̄ nakwenàożoq q Isaiā dñi hadi dek'eēhtl'è, “Jesse wèot'l għita gots'ò̄ chekoa dq̄ eli ha, ededli sì̄ du nèk'e dq̄ hazqō għa k'àowo eli ha. Israel got'ù̄ agut'e-le sì̄ weghqō għinni nàtsoò ade ha,” dek'eēhtl'è.

¹³ Nòhtsì edaxàgolee sì̄ siu naxinà eyits'ò̄ naxixè sīgħà hòzo ayule. Nòhtsì naxigha ehkw' i adi welè, han-i-żidè Yedàyeh Neżju wedahxà naxinì deżqo nàtsoò ade ha hot'e.

Paul, Israel got'ù̄ agut'e-le għa eghħalaeda

¹⁴ Sèot'ù̄, siu neżju k'ehoahha hotiù wek'èehs q hot'e. Dànì aahda ha siu deghħà wek'èahs q, eyits'ò̄ yati neżju elegeħħa għa goahs q hot'e.

¹⁵ K'achħi wenaahdī ha dehwhq t'ā, edèdaehdī-le xè t'aslu mōħħada weghqo naxits'ò̄ u tl'è hot'e. Nòhtsì wesoniw q ts'ihħaq wecheekeède ħejjha seghħà hòż q hot'e, eyit'a hanu naxits'ò̄ eeħħt l'è. ¹⁶ Zezì-Kri weghha yaħtu wilaà ghàlaehda siċċiħi hot'e. Dq̄ eyi lu-le xàzaa Nòhtsì wegħodju neżju t'ā hogħageeht q ha asjūlla. Han-i-żidè dq̄ eyi lu-le xàzaa siu Nòhtsì ghàġġets'ele ha. Yedàyeh Neżju wedahxà degħi agiżidli t'ā Nòhtsì gogħo sīgħà anīw q ha.

¹⁷ Nòhtsì weghha sīlaà eghħalaehda t'ā Zezì-Kri weghħas-qehdī hot'e. ¹⁸ Edegho xàdahohdī ha dehwhq-le. Zezì-Kri sì set'ā ayi lu ghàla l-iddha sì̄ eyi zqo weghqo xàdahohdī ha dehwhq. Dq̄ eyi lu-le xàzaa ts'ò̄ goiħdeeb asjūlla t'ā, ayi lu dàħħla eyits'ò̄ ayi lu dàħħi ts'ihħaq dq̄ eyi lu-le xàzaa sì̄ Nòhtsì ts'ò̄ agħeħla xè għik' ċeit'e agejja. ¹⁹ Yedàyeh Neżju wedahxà nàħtsoò asjūldi ts'ihħaq eniyyah l-oħra hòwhiħtsi t'ā dñi hanu

egħàlaihdà hot'e. Eyi t'ä kota Jerusalem gots'q niwàa nèk'e Iliricum ts'q Zezì-Kri wegodju neżju deghàà dø hazqo ts'q wek'ayawhihtu hot'e. ²⁰ Dø jlaà Zezì-Kri ghøġi k'w'le sii godi neżju t'ä għits'q goħdeha dehwho hot'e. Han i-żid dø eyi li-sekwe eyi eghàlagi idàa sii gilaà k'e eghħalaehda ha dehwho-le. ²¹ Dui hanid dekk'e eħti l-ġeġi k'ee ahdeha dehwho,

“Dq yeghq egiikw'o while sù gik'eezq ha eyits'q ginledi ha,” dek'eèhtl'è.

22 Eyi ts'ih^ò naxits'ò ahde ha segha hò^ìpà-le.

Paul kògodeè Rome nàtla ha edexè siagòòlà

23 Hanikò diì sìì duyeè nèk'e la ghø naht'e, eyits'o whaà gots'o naxits'åhtla ha dehwho ilè t'à,

²⁴ Spain nèk'e ts'ò dehtla nìdè, naxik'eéhtla ha de-hwho. Hanì-ídè whaà-lea ts'ò naxigà-ihdà tì'axoò-

²⁵ idè Spain nèk'e ts'ò ahde gha sets'àahdi ha diì-le.
Hanikò diì sì Jerusalem ts'ò ahde ha dehwho,

²⁶ Macedonia nèk'e eyits'o Achaia nèk'e eko göet'1

agūt'ee sì Nòhtsì wets'q dō etegeètⁱⁱ Jerusalem
nàgedèe sì gogha soòmba ełègùla. ²⁷ Gìnà gogha

soqombà nàgùhtsì hot'e, hanì dò-teèt'ù ts'agedi ha ilè t'ùt'e. Godì nezù Israel got'ii gits'ò niüt'oo sì

dq eyiì-le xà?aa ghàgu?o t'à dq eyiì-le xà?aa sì? t'asì? wet'a ts'eедaa Nòhtsi gogha?laa t'à Israel got'iì?

ts'ageddi si ehkw'i hot'e. ²⁸ Dii la wegho naht'e xé soòmba hazoò gitl'aihwha tl'axoò-ídé, Spain nèk'e

ts'ò dehtla t'a naxik'eéhtla ha. ²⁹ Naxits'áwhihtla
nùdè Zezì Krl seoxé oghàlaada t'a naxixé doghà à

30 Eu la weghàlaedaa sì sì wèbaadu la t'â
sighà ayele ha wek'eehsq.

eyits'q Yedàyeh Nezju wesqoniwø daxha Nòhtsø ts'q segħa yaħħti ha naxeeħħwħo. ³¹ Judea nèk'e dø għiġha ehkw'i-ahodi-le sì ġiċċi' à edaxx-a setet ha segha yaħħti, eyits'q Jerusalem Nòhtsø wets'q dø għixx' àħdu sì ġinna aħt'ha, eyi sì għa yaħħti. ³² Hanidu Nòhtsø winni k'ċeċċi sinna naxix's-ħaħtla ha weli, eyits'q naxixx whihha t'ha sini nàtsoò anade ha. ³³ Nòhtsø naxixx wel-leyeyits'q naxixx sīgħà hòq ayu. Amen.

16

Naxixx sīgħà welè

¹ Għoet'li Phoebe ts'èko nezju eliżżejjha sì wek'èahs q ha dehħwħo. Kotta Cenchrea Nòhtsø wecheeke ē goxa eghħallaeda. ² Naxix's q-niħiha nijidu għiex għad-dan. Nòhtsø wets'q dø għixx' q k'ehotx-eż-za sì k'ċeċċi sinna k'ċeċċi. ³ Naxixx sīgħà welè eyits'q naxixx sīgħà hòq ayu. Amen.

³ Aquila eyits'q wets'ekk Priscilla segha, “Naxixx sīgħà welè,” għiħi. Sex ġeżepp kien iż-żejjha għidher. ⁴ Giwee ha kò sex ġeżepp kien iż-żejjha għidher. ⁵ Priscilla eyits'q Aquila għikku Nòhtsø wecheeke ēl-ġegehdha sì, segha “Naxixx sīgħà welè,” għiħi. ⁶ Mary naxixha hòt l-egħġaliha sì, segha “Nexx sīgħà welè,” wèħi.

Eyits'q seàġġaq Epenetus eyi sì hawex-hi. Eyi dø sì Asia nek'e għixx q għidher. ⁷ Mary naxixha hòt l-egħġaliha sì, segha “Nexx sīgħà welè,” wèħi.

⁸ Mary naxixha hòt l-egħġaliha sì, segha “Nexx sīgħà welè,” wèħi.

7 Sèot'lı Andronicus eyits'q ts'eko Juniyas ededlı sı hagħahdi. Eyi nake sì sexè dō-danijłaa-kò geke jle. Nøhtsı wecheekeedee neżju gogħo gogede eyits'q sekwe-t'ii Zezì-Kri għiġha ehkw'1-ahodji jle.

8 Ampliatus, gots'q K'àowo wedahxà weghqoneeħtqo sì, “Nexè sīgħà welè,” wəahdi.

9 Urbanus goxè gots'q K'àowo għa eghħalaedaa-dqoq eli eyits'q seàgħaq Stakus eyi sì, “Naxixè sīgħà welè,” giàħdi.

10 Apelles, eyi dō Zezì-Kri għa wini nàtsoo k'èġġi eda hoti wek'ēhoedzqo sì, eyits'q Aristobulus eyits'q dō hazqoq wekqi agħiġt'ee sì ededlı sı għits'q segħha, “Naxixè sīgħà welè,” giàħdi.

11 Sèot'lı Herodion ededlı sı hawġahdi.

Narcissus wekqi dō hazqoq għiġi għiġha ehkw'1-adu sì segħha, “Naxixè sīgħà welè,” giàħdi.

12 Tryphena eyits'q Tryphosa, eyi ts'eko nake għiġi għadha qiegħi k'ebekk, “Naxixè sīgħà welè,” giàħdi.

Eyits'q seàgħaq Persis eyi ts'eko sì għiġi għiġi għadha qiegħi k'ebekk, “Nexè sīgħà welè,” wəahdi. **13** Rufus, għiġi għadha qiegħi k'ebekk, “Nexè sīgħà welè,” wəahdi. Eyits'q wemq, semq lanji jle sì, eyi sì hawġahdi.

14 Asyncritus, Philegon, Hermes, Patrobas, Hermas eyits'q għiġi għadha qiegħi k'ebekk, “Naxixè sīgħà welè,” giàħdi.

15 Philologus, Julia, Nereus eyits'q wedek, Olympas eyits'q Nøhtsı wets'q dō hazqoq goxek agħiġt'ee sì segħha, “Naxixè sīgħà welè,” giàħdi.

16 Nàowo degai k'èè eleahts'ì xè, “Nexè sìghà welè,” elèahdi. Zezì-Krì wecheekeeè hazqò, “Naxixè sìghà welè,” naxègedi.

17 Sèot'ì, hotiù edexoahdi, dò eyiù-le elek'èch'a anaxegehzi xè ekq-le anaxegehzi sì gich'à kexoahdi. Hòt'a ayiù hogħàanaxeetqò sì eyi k'èch'a hogħàanaxegeehtq njudè għixè aaht'j-le. **18** Hanii dò sì gots'q K'àowo Zezì-Krì għa eghàlageeda niile, hanikò edek'èè zq eghàlageedà aget'j. Nezju gogede xè dō ghø nezju agedi t'ā, nàhoti-le dō għa ehkw'i agedi sì għoqnejeeżà aget'j hot'e. **19** Dō hazqò godi nezju k'eaht'ee sì ghø għiġw' o hot'e, eyit'ā sì naxiġħo sinà hot'e. Hanikò ayiù nezju sì wet'ā goaħsq ha naxehwhaq, eyits'q hoħi-nàowo wedeq aahħle.

20 Nòhtsì ts'èwhi weħħaż-żaq sì whaà-le-t'iù naxit'qo weħħi dħiħoħtsi ha. Zezì-Krì wesqoniw q naxixè welè.

21 T̠imothy sexè eghàlaedaa sì, “Naxixè sìghà welè,” naxèhdì, eyits'q Luciyus, Jason eyits'q Sosipater, xàe sèot'j agħiżżeen sì, “Naxixè sìghà welè,” gedu.

22 Sì Tertiyus, Paul wegha duu nħħiġ-e dek' eniħħiġ-e sì gots'q K'àowo wedahxà, “Naxixè sìghà welè,” naxēħs.

23 Galus, sì eyits'q Nòhtsì wecheekeeè hazqò wekqo gots'q enixàjtq t'ā wegho masi ts'ūwqo sì, “Naxixè sìghà welè,” naxèhdì.

Erastus, kòta għa soċċumba k'èdi eli eyits'q għoġi Quartus, “Naxixè sìghà welè,” naxègedi.

24-25 Zezì-Krì wegħodiu nezju naxiġħaehzo sì wet'ā Nòhtsì naxxin iż-żebha ayele ha dìi-le hot'e. Eyi godi nezju sì ġnien whaà gots'q dō ts'q deżiż

whe^zo ^{jl}è, ²⁶ hanikò diù sì Nòhtsi welq while ts'ò wehòh^zo^q sì wedahxà nakwenào^zo^q egütl'è t'à wek'èhoedzqò adlà hqt'e. Hani-ídè diù nèk'e dø hazqò gígha ehkw'1-ahodi xè gík'èjt'e ha. ²⁷ Zezì-Krì wets'ih^zo Nòhtsi ededì zq gqozqò wehòh^zo^q sì welq while ts'ò weghàsots'eedi welè! Amen.

Nòhtsì Nıhtł'è

Dogrib: Dogrib Genesis & New Testament New Testament & Portions of Old Testament

copyright © 2009 Canadian Bible Society

Language: Dogrib

Translation by: Canadian Bible Society

Tłchǫ Genesis and New Testament

About Tłchǫ

Tłchǫ (Dogrib) is a Na-Dene (Athabaskan) language. It is spoken by the First Nations Tłchǫ people in the Northwest Territories in Canada. It has the largest number of speakers of any of the Aboriginal language communities in the NWT, and is one of the official languages of the Northwest Territories.

About This Translation

This translation includes the book of Genesis and the New Testament in Tłchǫ. The first edition of the Tłchǫ New Testament was published in 2003. It was a historic event, as it was the first time in more than a hundred years that a complete New Testament was published for one of the Dene First Nations in the Territories. The first edition was well received and quickly sold out. In the meantime the book of Genesis had been completed. Consequently, the 2008 reprint of the Tłchǫ New Testament included Genesis.

Though this translation of the New Testament and Genesis took a total of ten years, the people who worked on it built on years of labor invested by the Tłchǫ people, elders, priests and missionaries, translators, educators, and linguists. The material contained in this book was checked and approved by consultants from Wycliffe Bible Translators and the Canadian Bible Society.

If you are interested in obtaining a printed copy of this Bible, please contact the Canadian Bible Society at <http://www.biblescanada.com>.

Copyright Information

Dogrib Genesis and New Testament © 2003, 2008 Canadian Bible Society
The text of the Bible in Tłchǫ that appears in this electronic format or website is for personal use only.

Up to five hundred (500) verses of the Bible text in any form (written, visual, electronic or audio) may be quoted without permission. The quoted verses may not be more than 50% of a complete book of the Bible, or more than 25% of the total text of the work in which they are quoted. Prior written

permission must be obtained for any other use of the text. Copyright acknowledgement must in all cases appear on the title or copyright page. For more information on copyright conditions or to apply, visit <http://www.biblesociety.ca/copyright>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

dccbd8cb-87c9-5afe-9ac6-f62c4ade3a81